

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Kaliszu**

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
W KALISZU
MIĘSCIE NA PRAWACH POWIATU**

Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku

Kalisz, styczeń 2019 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH	7
1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych	7
1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	7
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe.....	11
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby	13
1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego	15
1.2.4. Zachorowania na grypę.....	16
1.3. Programy wykorzenia chorób zakaźnych w Polsce.....	17
1.4. Realizacja szczepień ochronnych	18
1.5. Podsumowanie.....	19
1.6. Wnioski.....	19
II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	20
2.1. Ocena jakości wody.....	21
2.2. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę	25
2.3. Podsumowanie.....	30
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	32
3.1. Domy pomocy społecznej	32
3.2. Schroniska i inne obiekty przeznaczone dla osób bezdomnych.....	32
3.3. Hotele.....	32
3.4. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe.....	32
3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria	33
3.6. Obiekty komunikacji publicznej.....	35
3.7. Ustępy publiczne	35
3.8. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych	36
3.9. Baseny kąpielowe	36
3.10. Hałas komunalny	36
3.11. Inne obiekty użyteczności publicznej.....	36
3.12. Interwencje	37
3.13. Podsumowanie.....	37
IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH	38
4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem	38
4.2. Zakłady lecznictwa zamkniętego.....	39
4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny zakładów lecznictwa zamkniętego.	39
4.2.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.....	42
4.2.3. Sterylizacja.....	44

4.2.4. Żywnienie pacjentów w szpitalu.....	46
4.2.5. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów	46
4.2.6. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną.....	48
4.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego	48
4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną.....	49
4.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	49
4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	50
4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk u personelu medycznego	50
4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	50
4.4. Praktyki lekarskie	50
4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną.....	50
4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	50
4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	51
4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk	51
4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	51
4.5. Praktyki pielęgniarskie	51
4.5.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną.....	51
4.5.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	51
4.5.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	51
4.5.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk	51
4.5.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	51
4.6. Podsumowanie.....	52
V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY.....	53
5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	53
5.1.1. Struktura zatrudnienia	53
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia.....	53
5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru.....	54
5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy	55
5.1.5. Nadzór nad podmiotami leczniczymi stosującymi cytostatyki.....	55
5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy	55
5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi.....	56
5.1.8. Nadzór nad środkami zastępczymi	57
5.2. Choroby zawodowe	57
5.3. Podsumowanie.....	58
VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH.....	60

6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi	60
6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków	60
6.3. Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja.....	61
6.4. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji.....	61
6.5. Meble szkolne.....	61
6.6. Rozkłady zajęć szkolnych	61
6.7. Dożywianie w szkołach	62
6.8. Opieka medyczna	62
6.9. Nadzór nad substancjami chemicznymi i mieszaninami niebezpiecznymi.....	62
6.10. Nadzór nad szkołami wyższymi	63
6.11. Wypoczynek dzieci i młodzieży.....	63
6.12. Podsumowanie.....	63
VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU.....	64
7.1. Zakres nadzoru sanitarnego	64
7.2. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów	65
7.2.1. Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte	65
7.2.2. Sklepy spożywcze (z wyłączeniem super- i hipermarketów).....	65
7.3. Stan sanitarny środków transportu żywności	66
7.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	66
7.5. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF	66
7.6. Jakość zdrowotna przedmiotów użytku.....	67
7.7. Ocena sposobu żywienia	67
7.8. Podsumowanie.....	67
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	69
8.1. Podsumowanie.....	73
IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	74
X. WNIOSKI.....	76

WSTĘP

GŁÓWNY CEL DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2018 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych, nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, i innych chorób związanych z warunkami pracy, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

1. Prowadzenie nadzoru nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
2. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
3. Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Wzmożenie nadzoru nad produktami wprowadzonymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
5. Wykonywanie analiz mikrobiologicznych próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
6. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
7. Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej.
8. Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

9. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
10. Sprawowanie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
11. Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
12. Wzmożenie nadzoru sanitarnego nad stanem sanitarno – technicznym placów zabaw przy placówkach oświatowo – wychowawczych oraz innych.
13. Realizowanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
14. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
15. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnych z potrzebami społeczności lokalnych, w tym związanych ze specyficzną sytuacją epidemiologiczną miasta Kalisza.
16. Dostosowywanie struktur organizacyjnych, rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych oraz rozwijanie efektywności poboru i transportu próbek do laboratoriów w celu usprawnienia funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
17. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje – stanowiska Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kaliszu. Prezentowane w ww. dokumencie dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2018 realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w ramach programu badań statystycznych.

Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna miasta Kalisza na prawach powiatu w roku 2018 jest dostępna również na stronie internetowej pod adresem:

<http://www.psse-kalisz.pl/>

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych

Podejmowane w 2018 roku działania wynikały z sytuacji epidemiologicznej i dotyczyły:

- Nadzoru nad zgłaszalnością chorób zakaźnych, a w szczególności chorób inwazyjnych.
- Wzmoczonego nadzoru nad zgłaszalnością podejrzeń i zachorowań na odrę oraz diagnostyką w kierunku potwierdzenia lub wykluczenia odry.
- Nadzoru nad osobami z zatruciem pokarmowym wywołanym Salmonellą i kierowaniem osób z bliskiego kontaktu na badania w kierunku nosicielstwa.
- Nadzoru nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę prątkującą.
- Kierowania na szczepienia p/wzw B osób zakażonych wirusem HCV oraz osób z bliskiego kontaktu z zakażonymi wirusem HBV.
- Zapobiegania wścieklźnie poprzez prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych wśród osób pokąsanych, nadzór nad osobami szczepionymi przeciwko wścieklźnie, współpracę z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, na terenie których dochodziło do zagrożeń (występowały pokąsania) oraz stałą współpracę z Inspekcją Weterynaryjną.

W roku sprawozdawczym przystąpiono do realizacji epidemiologicznego programu nadzoru nad grypą „SENTINEL”. Na terenie miasta Kalisza w sezonie 2017/2018 uczestniczył jeden lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Sprawozdania z realizacji programu w formie zbiorczych meldunków przekazywano raz w tygodniu przez cały sezon epidemiczny grypy do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna większości chorób zakaźnych na terenie miasta Kalisza, podobnie jak w latach ubiegłych kształtowała się pomyślnie.

Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na dur brzuszny i dury rzekome a zachorowania, przeciwko którym prowadzone są obowiązkowe szczepienia ochronne

utrzymywały się na stałym niskim poziomie lub nie występowały w ogóle (np. krztusiec, różyczka, błonica, tężec, nagminne porażenie dziecięce, odra, wścieklizna).

Spadła zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C i wyniosła 23,6, ogółem odnotowano 24 przypadków zachorowań, porównywalnie w 2017 roku zapadalność wynosiła 39,0, zachorowań było 38. (rozdz.1.2.2)

W roku 2018 odnotowano 2 zgon z powodu chorób zakaźnych:

- 1 zgon z powodu posocznicy listeriozowej – kobieta 48 lat.
- 1 zgon z powodu zaostrzenia przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typ B – mężczyzna 77 lata.

W porównaniu do roku 2017 w roku sprawozdawczym nie odnotowano ogniska chorób szerzących się drogą pokarmową.

Choroby inwazyjne

W roku 2018 nie odnotowano ognisk epidemicznych chorób inwazyjnych spowodowanych przez *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* i *Neisseria meningitidis*. Zarejestrowano natomiast 2 zachorowania na Inwazyjną Chorobę Pneumokokową, w jednym przypadku dotyczyło 66 letniej kobiety, u której rozpoznano ropne zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych i mózgu, w drugi zaś przypadek dotyczył 71 letniego mężczyzny z bakteryjnym zapaleniem opon mózgowo – rdzeniowych.

Zachorowania na choroby inwazyjne w ostatnich ośmiu latach przedstawiały się następująco (patrz tab.1)

Tab. 1. Zachorowania na choroby inwazyjne w latach 2011 – 2018

Choroby inwazyjne wywołane przez:	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Haemophilus influenzae	0	0	0	0	1	0	1	0
Neisseria meningitidis	2	0	0	1	1	0	1	0
Streptococcus pneumoniae	0	0	1	1	2	0	3	2

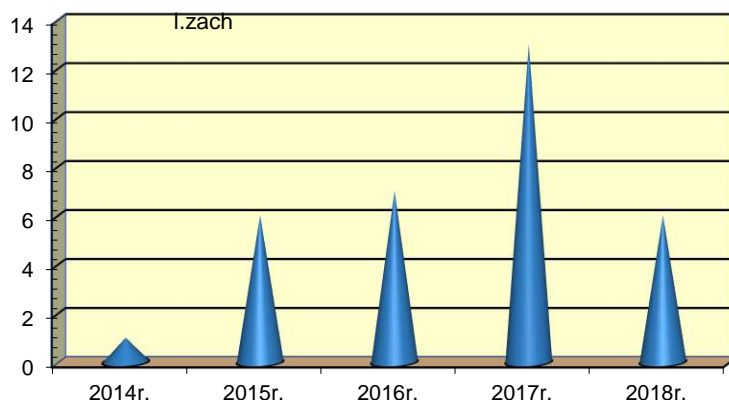
Borelioza

W roku 2018 znacznie zmalała liczba zachorowań na boreliozę w stosunku do roku poprzedniego, zarejestrowano 6 przypadków (wsp. zap. 5,8). Porównywalnie w 2017 roku było 13 zachorowań (wsp. zap. 12,7). W jednym przypadku zgłoszono przypadek boreliozy stawowej, w jednym boreliozy układu krążenia, w 4 przypadkach wystąpiła borelioza skórna. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że narażenie na ukłucie przez kleszcza najczęściej występowało na działkach przydomowych oraz w terenach zalesionych. Wśród chorych było jedno narażenie zawodowe, był to rolnik. Strukturę zachorowań na boreliozę w latach 2014-2018 przedstawia tabela i wykres.

Tab. 2. Struktura zachorowań na boreliozę w latach 2014 – 2018

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	Liczba zach.	Współ. zap.	Liczba zach.	Współ. zap.	Liczba zach.	Współ. zap.	Liczba zach.	Współ. zap.	Liczba zach.	Współ. zap.
Borelioza	1	1,0	6	5,8	7	6,8	13	12,7	6	5,8

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc. 1 – Borelioza - zachorowalność w latach 2014-2018

Pokasanie przez zwierzęta - narażenie na wściekliznę

W roku sprawozdawczym 2018 zgłoszono ogółem 43 przypadki pokąsań przez zwierzęta na terenie miasta Kalisza, w tym 6 osób zamieszkujących w mieście Kaliszu, ale pokąsanych na terenie innych powiatów oraz innego państwa (Tajlandia, Madagaskar).

Szczepieniom poddano 14 osób. Pozostałe 29 osób zostało zwolnionych ze szczepień p/wścieklicznie dzięki wykluczeniu wściekliczyny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii. Jest to widoczny efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarno- Epidemiologicznymi.

Neuroinfekcje

W bieżącym roku sprawozdawczym liczba neuroinfekcji utrzymywała się na podobnym poziomie jak w ubiegłym roku. Ogółem zarejestrowano 7 przypadków zachorowań (wsp. zap. 6,9). Porównywalnie w roku 2017 wystąpiło 6 zachorowań (wsp. zap. 5,9). Wśród zachorowań stwierdzono:

- 2 przypadki zapalenia opon mózgowych na tle wirusowym nieokreślonym.
- 2 przypadki zapalenia opon mózgowych wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*.
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych na tle bakteryjnym nieokreślonym.
- 2 przypadki zapalenia opon mózgowych i mózgu na tle innym nieokreślonym.

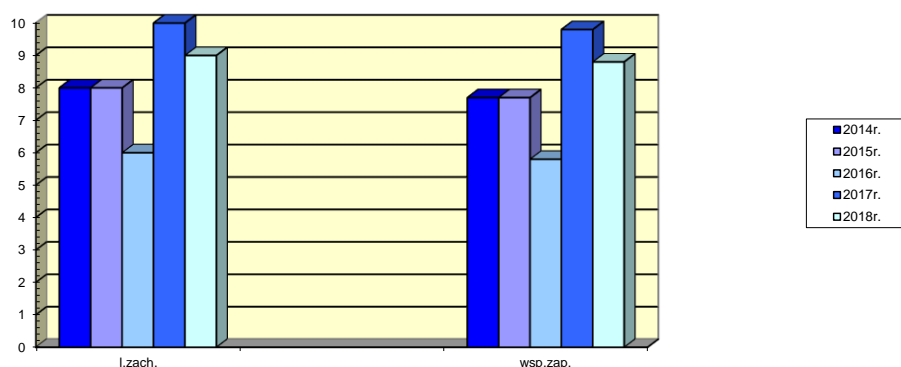
Gruźlica

W roku 2018 liczba zachorowań na gruźlicę płuc postaci prątkującej utrzymywała się na podobnym poziomie jak w roku poprzednim - zarejestrowano 9 przypadków (wsp. zap. 8,8). Porównywalnie w roku 2017 zarejestrowano 10 zachorowań (wsp. zap. 9,8). Zachorowania na gruźlicę płuc postaci zakaźną wystąpiły u osób w wieku od 18 do 80 lat i dotyczyły w większości mężczyzn (6), kobiet (3). Wśród chorych były 3 osoby bezdomne, 1 osoba czynna zawodowo, 2 emerytów i 2 osoby bezrobotne oraz 1 uczeń. W 8 przypadkach chorzy byli hospitalizowani, w 1 przypadku (kobieta bezdomna), pomimo podjętych prób ze strony Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie udało się ustalić miejsca pobytu osoby i doprowadzić do hospitalizacji.

Tab.3. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc postaci zakaźną w latach 2014-2018

Jedn. chorob.	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	Liczba zach.	Współ. zap.	Liczba zach.	Współ. zap.	Liczba zach.	Współ. zap.	Liczba zach.	Współ. zap.	Liczba zach.	Współ. zap.
Gruźlica płuc	8	7,7	8	7,7	6	5,8	10	9,8	9	8,8

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc. 2. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc w powiecie grodzkim w latach 2014-2018

Choroby weneryczne

W bieżącym roku sprawozdawczym w mieście Kaliszu liczba zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową utrzymywała się na podobnym poziomie w stosunku do roku ubiegłego. Ogółem zgłoszono 7 zachorowań (wsp. zap. 6,9). W roku 2017 zarejestrowano 8 przypadków (wsp. zap. 7,8).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 2 przypadki kiły wczesnej.
- 5 przypadków kiły – postać nieokreślona.

1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku 2018 znacznie spadła liczba zgłoszonych zakażeń pokarmowych, zarejestrowano ogółem 482 przypadki zachorowań przy wsp. zap. 474,3. Porównywalnie w 2017 roku zgłoszono 748 zachorowań (wsp. zap. 733,1).

W większości zgłaszano zatrucia pokarmowe o bliżej nieokreślonej etiologii (BNO) – 379 zachorowań, co stanowi 78,6% ogółu zachorowań. Zatruc pokarmowych o określonej etiologii wirusowej (rota i adenowirusy) było 36 co stanowi 7,5%, zachorowań o etiologii wirusowej nieokreślonej zgłoszono 47 co stanowi 9,7%. Pozostałe 4,2% zachorowań miało tło bakteryjne i pasożytnicze tj.: 4 zachorowania wywołane Salmonellą, 14 zachorowań wywołanych Clostridium difficile i dwa zachorowania spowodowane zakażeniem lambliozą. Źródeł zakażenia pokarmowego nie ustalono.

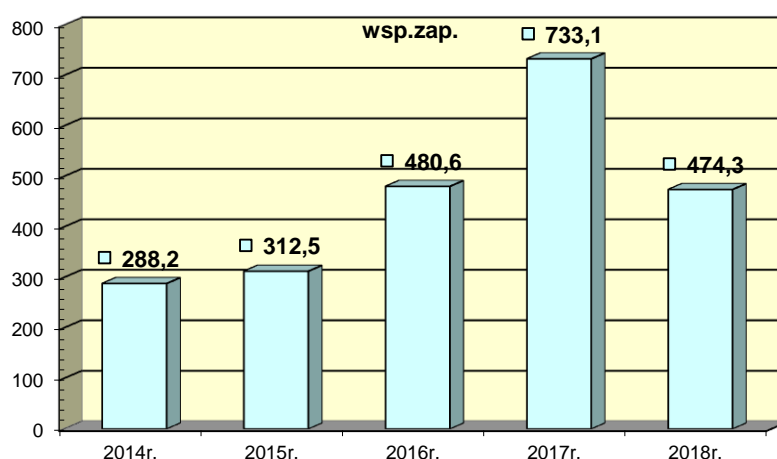
Zarejestrowano również 4 tymczasowych nosicieli Salmonellozy, w 2 przypadkach były to osoby z kontaktu z chorym a w pozostałych przypadkach osoby zidentyfikowane podczas badań pracowniczych.

W dwóch 2 przypadkach zarejestrowano zakażenia pokarmowe pasożytnicze - lambliozy. Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2014 – 2018 w mieście Kaliszu przedstawia umieszczona poniżej tabela i wykres:

Tab. 4. Zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2014 – 2018

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach	Wsp. zap	L. zach	Wsp. zap	L. zach	Wsp. zap	L. zach	Wsp. zap	L. zach	Wsp. zap
Zatrucia pokarmowe	299	288,2	323	312,5	493	480,6	748	733,1	482	474,3

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców.

Ryc. 3 – Zatrucia i zakażenia pokarmowe – zapadalność w Kaliszu w latach 2014 – 2018.

Biegunki u dzieci do lat 2

W roku 2018 na terenie miasta Kalisza spadła liczba zachorowań u dzieci do lat 2, zgłoszono 102 przypadki biegunek przy wsp. zap. 580,9 (liczony na 10 tys. dzieci do lat 2 w powiecie grodzkim). Porównywalnie w 2017 roku odnotowano 151 zachorowań (wsp. zap. 884,1). Większość zachorowań (77) tj. 75,5% ogółu wystąpiło na tle bliżej nieokreślonym (BNO). Zatruc pokarmowych o etiologii wirusowej (rotawirusy i adenowirusy) było 25, co stanowi 24,52% ogółu zachorowań. W roku sprawozdawczym u dzieci do lat 2 nie zarejestrowano przypadku zatrucia pokarmowego o etiologii bakteryjnej.

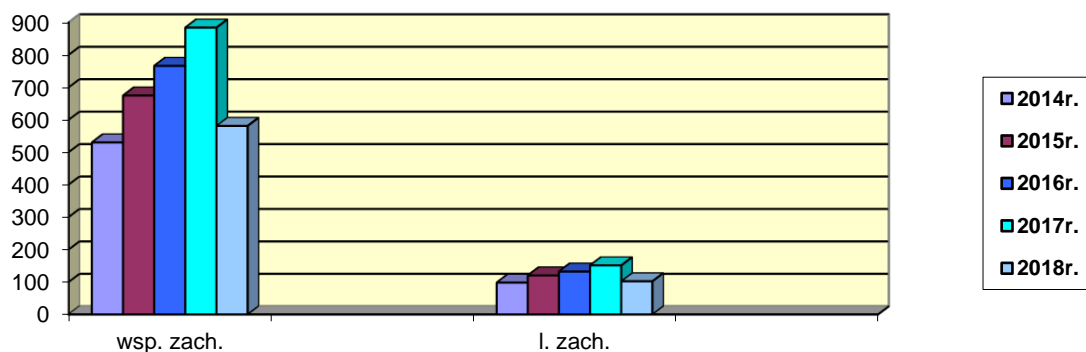
Z ogólnej liczby zachorowań hospitalizowanych było 38 dzieci co stanowi 37,6%, zgonów nie stwierdzono.

Zachorowania i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w Kaliszu, w latach 2014 - 2018 przedstawia tabela i wykres:

Tab. 5. Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w Kaliszu, w latach 2014-2018 przedstawia tabela.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Współ. zap.	L. zach.	Współ. zap.	L. zach.	Współ. zap.	L. zach.	Współ. zap.	L. zach.	Współ. zap.
Biegunki u dzieci do lat 2	98	530,0	120	674,5	132	766,1	151	884,1	102	580,9

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. dzieci do lat 2.

Ryc. 4 – Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w Kaliszu, w latach 2014-2018

1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby

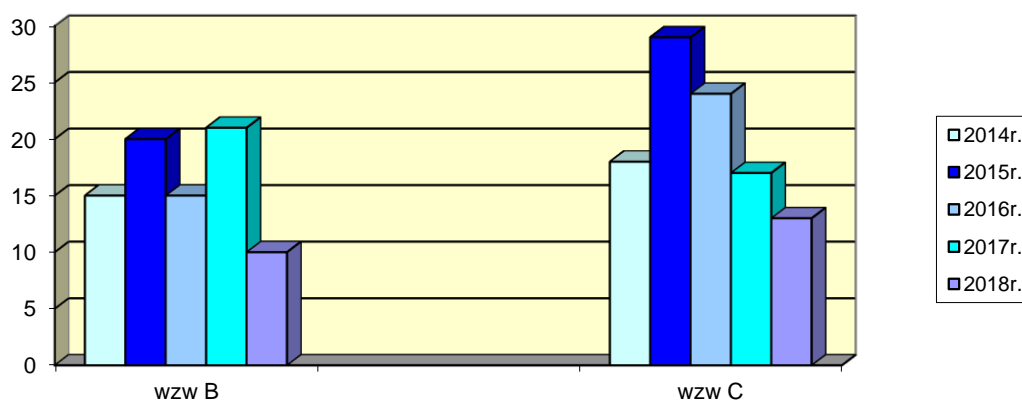
W roku sprawozdawczym 2018 spadła liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B i C. Ogółem zarejestrowano 23 przypadki (wsp. zap. 22,6). Porównywalnie w 2017 roku odnotowano 38 zachorowań (wsp. zap. 37,3). W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że 2 zachorowania miały związek z narażeniem zawodowym, w jednym przypadku był to ratownik medyczny, w drugim laborantka. Nie ustalono źródeł zakażenia.

Strukturę zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2014 – 2018 w mieście Kaliszu przedstawia tabela i wykres:

Tab.6. Struktura zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2014 – 2018 w mieście Kaliszu

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
WZW B	15	14,5	20	19,3	15	14,6	21	20,6	10	9,8
WZW C	18	17,4	29	28,1	25	24,4	17	16,7	13	12,8
WZW inne- nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	33	31,8	49	47,4	40	39,0	38	37,3	23	22,6

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego.

Ryc.5. Liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typ B i C w latach 2014 – 2018

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W roku sprawozdawczym 2018 zmalała liczba zachorowań na wzw typu B i wynosiła 10 przypadków przy wsp. zap. 9,8. Porównywalnie w roku 2017 zgłoszono 21 przypadków (wsp. zap. 20,6). W 10 przypadkach zachorowań odnotowano 2 przypadki postaci ostrego zapalenia w•ątroby typu B. Wśród chorych było 5 mężczyzn i 5 kobiet. Ustalono w dochodzeniu osoby z kontaktu z chorymi, skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B. Nie ustalono źródeł zakażenia.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Spadła liczba zachorowań na wzv typu C w 2018 roku zarejestrowano 13 przypadków zachorowań przy wsp. zap. 12,8. Porównywalnie w roku 2017 było 17 zachorowań (wsp. zap. 16,7). Wśród chorych było 8 mężczyzn i 5 kobiet. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że 2 zachorowania miały związek z narażeniem zawodowym, w jednym przypadku był to ratownik medyczny, w drugim laborantka. Wszystkie zachorowania były zgłoszone jako postać przewlekła.

W bieżącym roku zarejestrowano również 39 nowych nosicieli wirusa HCV w tym 23 kobiet i 16 mężczyzn. Osoby chore i nosiciele skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzv typu B. W prowadzonym dochodzeniu epidemiologicznym nie ustalono źródeł zakażenia.

1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Ospa wietrzna - w roku 2018, w mieście Kaliszu zaobserwowano znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną. Zarejestrowano 150 przypadków zachorowań (wsp. zap. 147,6,0). Porównywalnie w 2017 roku odnotowano 803 zachorowania (wsp. zap. 788,0). Spośród wszystkich chorych 2 osoby były wcześniej zaszczepione. (*wykres słupkowy - ryc.6*).

Świnka – w bieżącym roku sprawozdawczym odnotowano 1 przypadek zachorowania na świnkę, był to chłopiec lat 7 szczepiony jedną dawką szczepionki (*wykres słupkowy - ryc.6*).

Różyczka – w roku 2018 podobnie do roku ubiegłego nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Brak zarejestrowanych zachorowań jest wynikiem prowadzonej weryfikacji poprzez wysyłanie do PZH próbek laboratoryjnych od osób podejrzanych o zachorowanie w celu potwierdzenia lub wykluczenia różyczki. (*wykres słupkowy - ryc.6*).

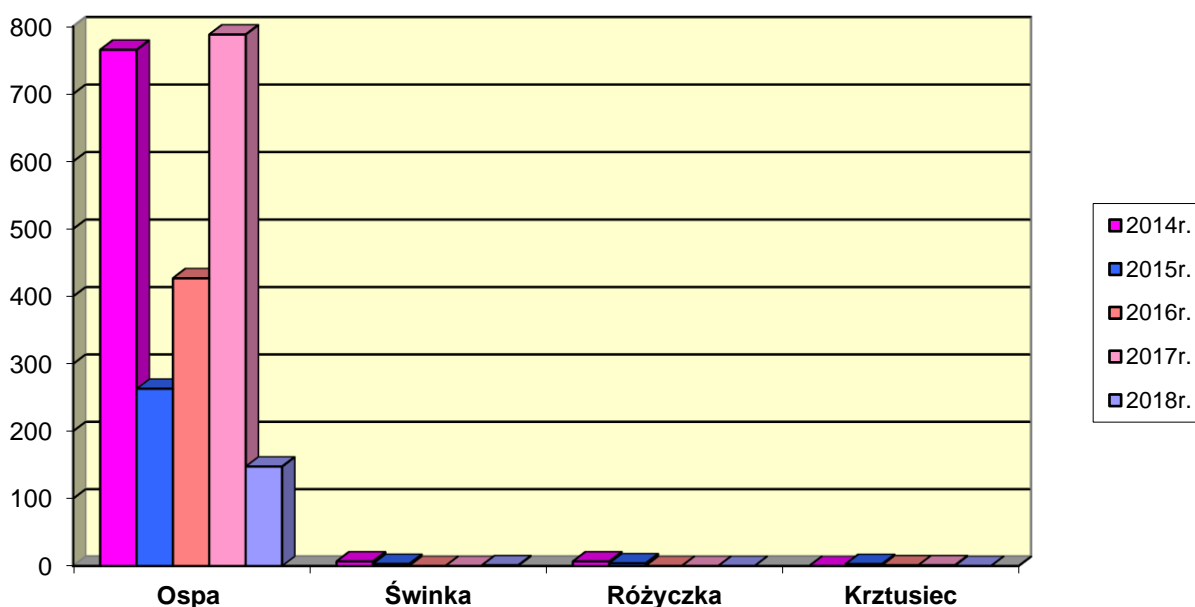
Krztusiec – w roku 2018 nie odnotowano zachorowań na krztusiec. (*wykres słupkowy - ryc.6*).

Analiza zachorowań na świnkę, różyczkę i krztusiec w ostatnich 5 latach ukazuje pomyślną sytuację epidemiologiczną, która jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych (*wykres słupkowy - ryc.6*).

Tab. 7. Zapadalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w latach 2014 - 2018

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Ospa wietrzna	794	765,4	272	263,1	438	427,0	803	788,0	150	147,6
Świnka	7	6,7	4	3,9	0	0	0	0	1	1,0
Różyczka	7	6,7	4	3,9	0	0	0	0	0	0
Krztusiec	0	0	3	2,9	1	1,0	1	1,0	0	0

*Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców powiatu grodzkiego

Ryc.6. Zapadalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w latach 2014 - 2018

1.2.4. Zachorowania na grypę

W 2018 roku w mieście Kaliszu wzrosła liczba zachorowań na przypadki grypopodobne - zarejestrowano 6302 przypadków zachorowań przy wsp. zap. 6201,2. Porównywalnie w roku 2017 zgłoszono 5346 zachorowań (wsp. zap. 5246,2). Ogółem do szpitala skierowano 41 osób z powodu ciężkiego przebiegu choroby. Zgonów nie było.

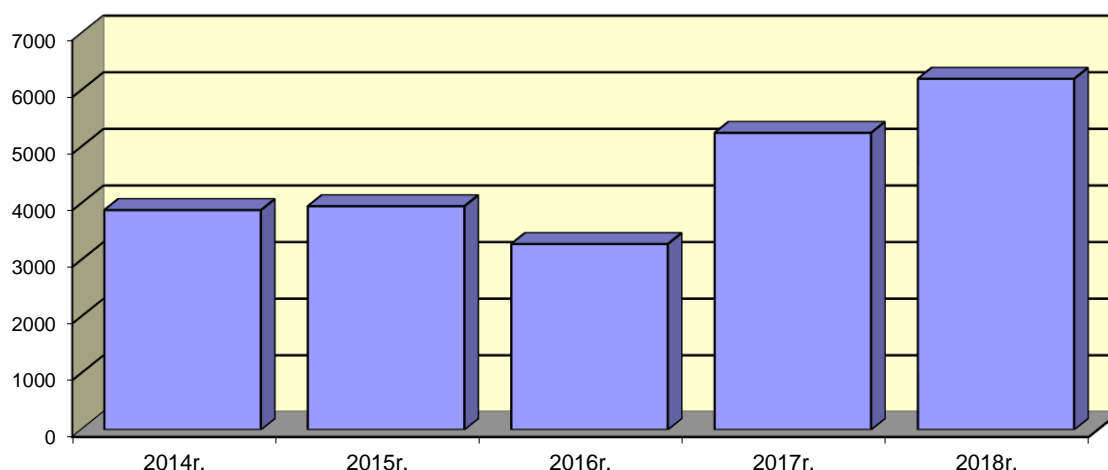
Najwięcej, bo 3822 zachorowań dotyczyło osób w przedziale wiekowym od 15 do 64 roku życia, najmniej zachorowało dzieci od 0 do 4 lat – 201 zachorowań.

Sezonowość – najczęściej przypadków grypopodobnych odnotowano w I kwartale 2018 roku, zgłoszono 3945 zachorowań, co stanowi 62,6 % oraz w IV kwartale - 1167 zgłoszeń, tj 18,5 %. W II kwartale zarejestrowano 746 zachorowania co stanowi 11,8 %, najmniej zachorowań odnotowano III kwartale – 444, co stanowi 7,1% ogółu zachorowań.

Tab.8. Liczba zachorowań na przypadki grypopodobne w latach 2014 - 2018

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2014		2015		2016		2017		2018	
Zachorowania grypowe	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.
Miasto Kalisz	4027	3881,9	4084	3950,7	3367	3282,5	5346	5246,2	6302	6201,2

* zapadalność obliczono na 100 tys. ludności

Ryc.7. Grypa i zachorowania grypopodobne - zapadalność w latach 2014 – 2018

1.3. Programy wykorzenia chorób zakaźnych w Polsce

Realizacja programu eradykacji poliomyelitis na terenie powiatu grodzkiego polegała na nadzorze nad wykonawstwem szczepień oraz monitoringu ostrych porażen wiotkich. W bieżącym roku sprawozdawczym realizowano także program WHO dotyczący eliminacji odry i różyczki poprzez sprawowanie nadzoru nad uzyskaniem wysokiego odsetka dzieci zaszczepionych oraz poprzez wysyłanie do Państwowego Zakładu Higieny próbek laboratoryjnych od osób podejrzanych o zachorowanie w celu potwierdzenia lub wykluczenia

różyczki/odry. W roku 2018 nie zgłoszono ostrych porażen wiotkich u dzieci do 15 roku życia.

1.4. Realizacja szczepień ochronnych

Realizacja programu szczepień ochronnych w roku 2018 odbywała się w 19 podmiotach leczniczych, w tym w oddziale intensywnej terapii noworodków, szpitalnym oddziale ratunkowym, poradni chorób zakaźnych oraz stacji dializ Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. L. Perzyny w Kaliszu.

18 placówek zostało poddanych kontroli w zakresie szczepień ochronnych. Wykonano 19 kontroli, w tym jedną kontrolę interwencyjną dotyczącą przerwania łańcucha chłodniczego. W ramach kontroli kompleksowych szpitala skontrolowano w obiekcie przy ulicy Poznańskiej szpitalny oddział ratunkowy i stację dializ, natomiast w obiekcie przy ulicy Toruńskiej oddział intensywnej terapii noworodków i poradnię chorób zakaźnych. W zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek nieprawidłowości nie stwierdzono. Odnotowano w jednym podmiocie leczniczym awarię urządzenia chłodniczego (spowodowaną zwarcie w instalacji elektrycznej) skutkującą przerwaniem łańcucha chłodniczego związanego z przechowywaniem preparatów szczepionkowych.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 18 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych w tym 16 odczynów o charakterze łagodnym, dwa odczyny poszczepienne zarejestrowano jako poważne. W żadnym przypadku nie odnotowano trwałego uszczerbku na zdrowiu. W roku 2018 prowadzono postępowanie administracyjne wobec rodziców /opiekunów prawnych uchylających się od szczepień ochronnych 292 dzieci, w tym zgłoszonych w roku sprawozdawczym 95. Na skutek prowadzonego postępowania poddano szczepieniom 53 dzieci.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wystawił 6 tytułów wykonawczych skierowanych do Wojewody Wielkopolskiego w celu nałożenia grzywny.

1.5. Podsumowanie

1. Sytuacja epidemiologiczna większości chorób zakaźnych na terenie powiatu grodzkiego podobnie jak w roku ubiegłym, kształtowała się pomyślnie.
2. Spadek zachorowań większości chorób zakaźnych jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Objęcie od 2003 roku obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi wszystkich dzieci doprowadziło do spadku zachorowań na różyczkę i wyeliminowania różyczki wrodzonej.

1.6. Wnioski

1. Wprowadzenie szerokiej akcji szczepień przeciwko grypie sezonowej zapobiegłoby wystąpieniu ewentualnych epidemii grypy.
2. Propagowanie szczepień ochronnych zalecanych przeciwko chorobom zakaźnym szczególnie niebezpiecznych dla dzieci, odniosłoby efekt w postaci zmniejszenia zagrożeń zachorowań wywołanych przez takie patogeny, jak: meningokoki, rotawirusy, wirus ospy wietrznej.
3. W związku z występowaniem nadal ognisk epidemicznych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce i innych krajach UE rekomendowane są przez Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób szczepienia ochronne.
4. Efektem współpracy z Inspekcją Weterynaryjną są liczne zwolnienia ludzi narażonych podczas pokąsań przez zwierzęta z poekspozycyjnych szczepień p/wścieklicznie.
5. Odra to jedna z najbardziej zakaźnych chorób populacji, a jedynym skutecznym sposobem jej zapobiegania są szczepienia ochronne. Według aktualnych zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wszystkie kraje powinny zaszczepić co najmniej 95% wszystkich dzieci.

Powyższe dane obliczono na dzień 31.12.2017r.

Liczba ludności w powiecie grodzkim – 101 625

Liczba dzieci w powiecie grodzkim. w wieku 0 i 1 rok – 1756.

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

System zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi na terenie miasta Kalisza jest zorganizowany w oparciu o wodociąg publiczny, stanowiący własność Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu.

Na terenie miasta Kalisza funkcjonuje również 5 wodociągów ujmujących wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć, która jest wykorzystywana jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej oraz podmioty działające na rynku spożywczym i są to:

- wodociąg Firmy Produkcyjno-Handlowej PAULA Sp. z o. o. Sp. k., (obecnie PAULA Ingredients Sp. z o. o. Sp. k.) zlokalizowany na terenie zakładu produkcyjnego przy ul. Łódzkiej 145 A w Kaliszu,
- wodociąg Kaliskiej Spółdzielczej Grupy Producentów Mleka przy ul. Budowlanych 2 w Kaliszu,
- wodociąg Nestle Polska S.A. Oddział w Kaliszu przy ul. Łódzkiej 153,
- wodociąg Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej przy ul. Wrocławskiej 193-195 w Kaliszu,
- wodociąg Calfrost Sp. z o.o. w Kaliszu przy ul. Wrocławskiej 31.

Wszystkie wymienione wodociągi są zbudowane w oparciu o ujęcia wód podziemnych (głębinowych). Jakość wody ujmowanej przez te urządzenia jest na tyle dobra, że nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Wykorzystywane metody oczyszczania mają przede wszystkim na celu usunięcie z wody rozpuszczonych w niej jonów żelaza (II) i manganu (II), wyługowanych z wodonośnych warstw geologicznych.

Technologie uzdatniania wody w ww. urządzeniach wodociągowych bazują na dwóch metodach tj. aeracji (napowietrzaniu wody) oraz filtracji (często z zastosowaniem złoża katalitycznych - aktywnych chemicznie oraz w jednym przypadku z zastosowaniem złoża jonowymiennego). W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych stosuje się dodatkowo dezynfekcję wody (stałą – fizyczną oraz okresową – chemiczną). Stała dezynfekcja fizyczna polega na naświetlaniu wody promieniami UV (podczas przepływu przez rurociąg tłoczny). Okresowa dezynfekcja chemiczna polega natomiast na dawkowaniu do wody utleniacza (podchlorynu sodu). Dezynfekcję chemiczną stosuje się w przypadkach prawdopodobieństwa wystąpienia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, szczególnie w okresie prowadzenia prac modernizacyjnych i konserwacyjnych na urządzeniach oraz

sieciach wodociągowych. Podchloryn sodu jest dawkowany najczęściej w miejscu wyjścia wody na sieć wodociągową (tzw. dezynfekcja końcowa), jednakże istnieje możliwość zastosowania go na każdym z etapów uzdatniania i dystrybucji wody.

2.1. Ocena jakości wody

W 2018 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym, prowadzono zgodnie z planem działania na 2018 roku, zatwierdzonym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę w 2017 roku poszczególnych wodociągów. Próbkę wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych.

Woda produkowana i dystrybuowana przez pozostałe urządzenia wodociągowe była badana w ramach kontroli urzędowej w zakresie tzw. monitoringu kontrolnego oraz monitoringu przeglądowego.

Monitoring kontrolny służy dostarczaniu informacji na temat jakości wody oraz skuteczności jej uzdatniania i obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych. Monitoring przeglądowy stanowi rozszerzenie (uzupełnienie) monitoringu kontrolnego i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody.

Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2018 roku ustalono na podstawie rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2018 roku badano następujące parametry w monitoringu przeglądowym i kontrolnym: mętność, barwa, zapach, odczyn, przewodność elektryczna, twardość (sumaryczna zawartość wapnia i magnezu), utlenialność (indeks nadmanganianowy), amoniak, azotyny, azotany, chlorki, żelazo, mangan, siarczany, cyjanki, TOC (ogólny węgiel organiczny), fluorki, sód, bor, glin, chrom, nikiel, miedź, arsen, selen, srebro, kadm, antymon, ołów, rtęć, benzo(a)piren, Σ WWA, 1,2-dichloroetan, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu,

tetrachlorometan, benzen, α -HCH, HCB, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, heptachlor, aldryna, epoksyd heptachloru, α – endosulfan, dieldryna, p. p'-DDE, o. p'-DDD, β -endosulfan, p. p-DDD, aldehyd endryny, siarczan endosulfanu, Σ pestycydów chloroorganicznych, Σ THM, chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h, liczba enterokoków kałowych, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii Escherichia coli.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu kontrolnego oraz częściowo przeglądowego prowadzono w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu przeglądowego (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratorium Badania Wody i Gleby Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Poznaniu. Ilość wykonanych badań jakości wody z poszczególnych urzędzeń, wykonanych w ramach kontroli urzędowej przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Liczba pobranych próbek wody w 2018 roku w ramach kontroli urzędowej

Rodzaj badania	Wodociąg Kalisz	Wodociąg Paula	Wodociąg KSGPM	Wodociąg Nestle	Wodociąg COSSW	Wodociąg Calfrost	SUMA
monitoring przeglądowy	5	1	1	1	0	1	9
monitoring kontrolny	47	2	4	4	2	2	61
nadzór sanitarny	0	1	0	0	0	0	1

Zaledwie w 10 próbkach, pobranych w 2018 roku w ramach kontroli urzędowej, stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych (Tab.10). Wartość przekroczeń parametrów nie stwarzała jednak zagrożenia dla zdrowia ludzi i w związku z tym nie zaistniała potrzeba wprowadzenia ograniczeń dotyczących spożycia wody oraz sposobu jej użytkowania.

Tab. 10. Przekroczone parametry jakości wody w pobranych próbkach w 2018 roku. w ramach kontroli urzędowej

Wyszczególnienie/ Wodociąg	Liczba próbek niespełniających wymagań	Parametr niespełniający wymagań	Wartość przekroczenia
Kalisz	2	mętność	1,6 NTU
		ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h	>300 jtk/1ml
Calfrost	2	bakterie grupy coli	1 jtk/100ml, 1 jtk/100ml

Wyszczególnienie/ Wodociąg	Liczba próbek niespełniających wymagań	Parametr niespełniający wymagań	Wartość przekroczenia
KSGPM	1	żelazo	270 µg/l
Nestle	1	ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h	>300 jtk/1ml
Paula	4	mętność	1,4 NTU; 1,4 NTU,
		ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h	>300 jtk/1ml, 160 jtk/1ml
		bakterie grupy coli	1 jtk/100ml, 2 jtk/100ml

W wyniku przeprowadzonych badań nie ustalono bezpośrednich przyczyn odnotowanych zanieczyszczeń wody. Stwierdzone przekroczenia wartości parametrycznych nie miały wpływu na zdrowie konsumentów wody oraz nie obniżały wartości użytkowej wody. Negatywny wynik każdorazowo potwierdzano badaniem sprawdzającym, wykonywanym w ramach kontroli wewnętrznej, po przeprowadzeniu przez producenta wody działań naprawczych, mających na celu eliminację zanieczyszczenia. Zazwyczaj kolejne badanie potwierdzało skuteczność tych działań – poprawę jakości wody. Uznano, że przekroczenia miały charakter incydentalny i krótkotrwały.

Badania wykonane w ramach kontroli urzędowej wskazują, że nadzorowane wodociągi produkują i dystrybuują wodę o dobrej jakości, co odzwierciedla stabilność ilościową i jakościową warstw wodonośnych oraz prawidłową eksploatację urządzeń.

W 2018 roku, w ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu gromadził i oceniał sprawozdania z wyników badań próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, przekazywane przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu oraz pozostałe podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć.

Ocena dokonywana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu polegała na weryfikacji terminowości przekazywania sprawozdań (zgodności ze zatwierdzonymi wcześniej harmonogramami rocznymi) oraz analizie wyników badań pod kątem ewentualnych zagrożeń zdrowotnych.

Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu analizował również wywiązywanie się przez ww. producentów wody z obowiązku przekazywania informacji o przekroczeniach parametrów, stwierdzonych w badaniach z kontroli wewnętrznej oraz planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych, a także informacji na temat ich przebiegu.

W 2018 roku nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w ocenie przydatności wody, prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu w ramach wewnętrznej kontroli jakości oraz przez podmioty wykorzystujące wodę, pochodząca z ujęć indywidualnych. W okresie sprawozdawczym nie odnotowano przekroczeń parametrów jakości wody, które stwarzałyby zagrożenie dla zdrowia ludzi. W przypadku wodociągu Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kaliszu incydentalne przekroczenia dotyczyły najczęściej trzech parametrów, tj. mętności, ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h oraz bakterii grupy coli, które przy tak rozbudowanym obszarze dystrybucji można uznać za dopuszczalne.

Ilość wykonanych badań w ramach kontroli wewnętrznej (realizowanych według ustalonych harmonogramów) oraz ilość próbek, w których stwierdzono przekroczenia przedstawiono w tabelach 11 i 12.

Tab. 11. Liczba pobranych próbek wody w 2018 roku w ramach kontroli wewnętrznej

Rodzaj badania	Wodociąg Kalisz	Wodociąg Paula	Wodociąg KSGPM	Wodociąg Nestle	Wodociąg COSSW	Wodociąg Calfrost	SUMA
monitoring przeglądowy	8	1	1	1	0	0	11
monitoring kontrolny	49	2	6	5	3	2	67
nadzór sanitarny	12	5	2	2	0	3	24
wstępny monitoring substancji promieniotwórczych	0	0	0	1	0	1	2
SUMA	69	8	9	9	3	6	104

Tab. 12. Liczba próbek pobranych w 2018 roku w ramach kontroli wewnętrznej, w których stwierdzono przekroczenie parametrów jakości wody

Wyszczególnienie/ Wodociąg	Liczba próbek niespełniających wymagań	Nazwa przekroczonego parametru jakości wody (liczba przekroczeń)
Kalisz	5	mętność (1), bakterie grupy coli (2), ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h (2)
Nestle	2	ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h (2)
KGPM	2	żelazo (2)
Paula	2	mętność (1), barwa (1), ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h (1)
Calfrost	1	ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h (1),

Na podstawie otrzymanych sprawozdań z badań kontroli wewnętrznej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, produkowanej i dystrybuowanej przez nadzorowane urządzenia wodociągowe.

Stwierdzone niezgodności w zakresie parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych z punktu widzenia zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody były nieistotne. Odnotowywane w wodzie przekroczenia parametryczne dla parametru wskaźnikowego – bakterie grupy coli nie przekraczały wartość 10 jtk/100 ml i miały charakter krótkotrwały. Bakteriom z tej grupy nie towarzyszyły, istotniejsze z punktu widzenia zagrożenia dla zdrowia ludzi, bakterie *Escherichia coli* oraz enterokoki kałowe.

Dla każdego z obszarów zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (obszarów dystrybucji poszczególnych urządzeń) wydano pozytywną tzw. ocenę okresową, potwierdzającą spełnienie wymagań określonych w załącznikach nr 1-4 do rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, będącą podsumowaniem wszystkich działań realizowanych w ramach monitoringu jakości wody.

W 2018 roku wodociąg Calfrost wykorzystujący wodę, pochodzącą z ujęcia indywidualnego, wykonał po raz pierwszy pomiar stężenia substancji promieniotwórczych w zakresie radonu, izotopów radu: Ra-226 i Ra-228 oraz trytu. W badaniu stężenie izotopów radu: Ra-226 i Ra-228 przekroczyło granicę wykrywalności, co oznacza, że kolejne badania z tego zakresu należy wykonać za 2 lata. Firma Nestle w 2018 roku z uwagi na przekroczenie granicy wykrywalności izotopu radu: Ra-226 w badaniu z 2017 roku wykonała powtórne badanie tego pierwiastka, które nie wykazało kolejnego przekroczenia granicy wykrywalności.

2.2. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę

Wodociągi o produkcji 10 000-100 000 m³/d.

Urządzeniem o największej produkcji wody na terenie miasta i jedynym w tej grupie wielkości jest wodociąg Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu (ok. 14241 m³/d). Zgodnie z szacunkami Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu w 2018 roku z wody wodociągowej produkowanej przez ten wodociąg korzystało ok. 96123 osób. Obszar miasta Kalisza jest w pełni zwodociągowany. Z wodociągu na terenie miasta w 2018 roku nie korzystały jedynie pojedyncze gospodarstwa domowe, zaopatrywane z ujęć indywidualnych, których podłączenie do sieci wodociągowej

jest utrudnione z przyczyn technicznych lub wynika z woli potencjalnych odbiorców. Woda produkowana przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kaliszu jest dostarczana również do gmin sąsiednich tj. Gminy Opatówek, Gminy Godziesze, Gminy Gołuchów, Gminy Żelazków, Miasta i Gminy Nowe Skalmierzyce. Sieć wodociągowa ma długość ok. 282,3 km. Wodociąg w 2018 roku czerpał wodę z 6 ujęć (5 głębinowych oraz 1 infiltracyjnego) – tabela 13. Przedsiębiorstwo w 2018 roku eksploatowało 4 stacje uzdatniania wody (tabela 14).

Tab. 13. Ujęcia wody zasilające Wodociąg Kalisz

Lp.	Nazwa ujęcia/typ	Warstwa wodonośna	Studnie (liczba/głęb.)
1.	„Warszawska” - głębinowe	jura	1/350 m
2.	„Fabryczna” - głębinowe	jura	1/300 m
3.	„Poznańska” - głębinowe	jura	1/190 m
4.	„Szeroka I” - głębinowe	jura	1/350 m
5	„Szeroka II” - głębinowe	czwartorzęd	1/54 m
6.	„Lis” - infiltracyjne	czwartorzęd	42/średnio 25 m (od 21 do 34 m)

Tab. 14. Eksploatowane stacje uzdatniania wody Wodociąg Kalisz w 2018 roku.

Lp.	Nazwa SUW	Nazwa ujęcia związanego z SUW	Rodzaje urządzeń	Metody uzdatniania
1.	„Warszawska”	„Warszawska”, „Szeroka I”, „Szeroka II”	mieszacze wodno-powietrzne, filtry ciśnieniowe, lampy UV, dozujące pompy membranowe	napowietrzanie, filtracja, dezynfekcja fizyczna UV, okresowa dezynfekcja chemiczna (podchloryn sodu)
2.	„Fabryczna”	„Fabryczna”		
3.	„Poznańska”	„Poznańska”		
4.	„Lis”	„Lis”	dysze napowietrzające, filtry otwarte pospieszne, lampy UV, dozujące pompy membranowe	

Na wszystkich 4 stacjach stosuje się te same proste metody uzdatniania wody, tj. napowietrzanie oraz filtrację. Do napowietrzania wody są używane przede wszystkim mieszacze wodno-powietrzne. Wyjątek stanowi SUW „Lis” gdzie aeracja wody odbywa się za pomocą dysz białostockich. Woda filtrowana jest na złożach ze żwiru kwarcowego. Do filtracji wykorzystywane są filtry ciśnieniowe zamknięte o różnej objętości, jedynie na SUW „Lis” zastosowano filtry otwarte. Dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona

okresowo, najczęściej po wystąpieniu awarii lub zakończeniu prac konserwacyjnych. Do dezynfekcji wody jest stosowany podchloryn sodu, dawkowany za pomocą przenośnych pomp membranowych. Na wszystkich stacjach wymienionych w tabeli 14 stosuje się stałą dezynfekcję fizyczną wody za pomocą promieniowania UV.

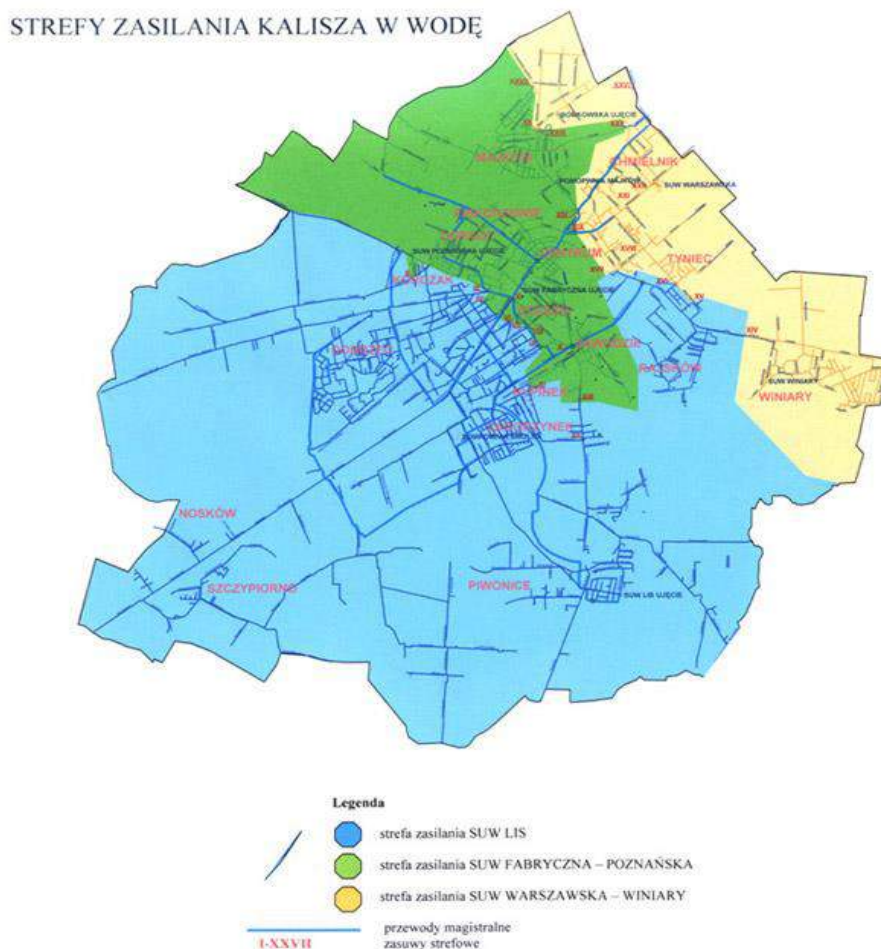
Największą część miasta obsługuje SUW „Lis” dostarczająca wodę do jego południowo-zachodniej części (rysunek 1). Wszystkie strefy zaopatrzenia mogą się wzajemnie uzupełniać i zasilac poprzez wspólny układ sieciowy.

Przeprowadzone w 2018 roku kontrole stanu sanitarno-technicznego obiektów wodociągowych nie wykazały uchybień. Wszystkie urządzenia wodne, pomieszczenia stacji uzdatniania oraz tereny ujęć były utrzymane w odpowiednim stanie sanitarnym. Nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z niewłaściwym zabezpieczeniem i oznakowaniem stref ochrony sanitarnej ujęć wodociągowych. Tereny wszystkich ujęć wraz ze strefami ochrony bezpośredniej były ogrodzone materiałem trwałym. Dodatkowo obiekty były całodobowo monitorowane poprzez system elektroniczny zabezpieczający: bramy wjazdowe, studnie, zbiorniki wody uzdatnionej, pomieszczenia stacji uzdatniania wody. Na dwóch stacjach („Lis” oraz „Fabryczna”) funkcjonował system telewizji dozorowej.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 4 kontrole planowane dotyczące stanu sanitarnego ujęć oraz stacji uzdatniania wody,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 5, monitoring kontrolny – 47,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 2.

Rysunek 1. Strefy zasilania Wodociągu Kalisz (Źródło: materiały informacyjne PWiK Sp. z o. o.

Wodociągi o produkcji 100-1000 m³/d

Wodociąg Nestle

Wodociąg Nestle Polska S.A. Oddział w Kaliszu przy ul. Łódzkiej 153 produkuje wodę w ilości ok. 220,1 m³/d. Ujmowana woda jest wykorzystywana do produkcji żywności. Wodociąg korzysta z trzech studni głębinowych (1szt. 110 m głębokości, 2 szt. po 120 m głębokości). Woda podlega napowietrzaniu i filtracji na filtrach ciśnieniowych. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości związanych ze stanem technicznym i porządkowym obiektu.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 1, monitoring kontrolny – 4,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 1.

Wodociąg KSGPM w Kaliszu

Wodociąg Kaliskiej Spółdzielczej Grupy Producentów Mleka przy ul. Budowlanych 2 w Kaliszu produkuje ok. 541,4 m³/d wody wykorzystywanej do wytwarzania żywności. Wodociąg wyposażony jest w 2 studnie głębinowe o głębokości 98 i 100 m. Standardowo woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie, filtrację oraz dezynfekcję chemiczną. Kontrola stanu sanitarnego ujęcia oraz stacji uzdatniania nie wykazała nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 1, monitoring kontrolny – 4,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 1.

Wodociągi o produkcji < 100m³/d

Wodociąg COSSW

Wodociąg COSSW (Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej przy ul. Wrocławskiej 193-195 w Kaliszu) produkuje średniorocznie ok. 74,0 m³/d wody wykorzystywanej na cele własne Ośrodka. Wodociąg zbudowany jest w oparciu o dwie studnie głębinowe (136 i 150 m głębokości). Woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie i filtrację. Okresowo stosuje się chemiczną dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 0, monitoring kontrolny – 2,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 0.

Wodociąg Paula

Wodociąg Paula (Firmy Produkcyjno-Handlowej PAULA Sp. z o. o. Sp. k. obecnie PAULA Ingredients Sp. z o. o. Sp. k. przy ul. Łódzkiej 145 A w Kaliszu) produkuje średniorocznie ok. 115,2 m³/d wody wykorzystywanej do wytwarzania żywności. Wodociąg zbudowany jest w oparciu o studnię głębinową (122 m głębokości). Woda jest uzdatniana poprzez napowietrzanie i filtrację. Okresowo stosuje się chemiczną dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu. Podczas kontroli obiektu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,

- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 1, monitoring kontrolny – 2, nadzór sanitarny – 1,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 1.

Wodociąg Calfrost

Wodociąg Calfrost (Calfrost Sp. z o.o. przy ul. Wrocławskiej w Kaliszu) produkuje średniorocznie ok. 56,4 m³/d wody wykorzystywanej do wytwarzania żywności. Wodociąg zbudowany jest w oparciu o studnię głębinową (584 m głębokości). Woda jest uzdatniana poprzez filtrację na kolumnach ze złożem jonowymiennym. Okresowo stosuje się chemiczną dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu. Podczas kontroli obiektu stwierdzono nieprawidłowości w postaci braku środków ochrony indywidualnej pracownika na stanowisku dozowania podchlorynu sodu oraz braku natrysku do przemywania oczu na stanowisku dozowania podchlorynu sodu.

Działalność kontrolna:

- liczba przeprowadzonych kontroli protokolarnych – 1,
- liczba pobranych próbek: monitoring przeglądowy – 1, monitoring kontrolny – 2,
- liczba próbek nie odpowiadających wymaganiom – 2.

2.3. Podsumowanie

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta Kalisza w 2018 roku była dobra (w wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono istotnych przekroczeń dopuszczalnych wartości parametrów).
2. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej, analizy podejmowanych działań naprawczych oraz prowadzonego monitoringu (w tym urzędowej kontroli jakości wody) wydano okresowe oceny jakości wody za 2018 rok dla wszystkich obszarów dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia na terenie Kalisza, potwierdzające spełnienie wymagań w tym zakresie.
3. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody z 2018 roku, realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) ze wszystkich obszarów dystrybucji, stwierdzono jej przydatność do spożycia przez ludzi.
4. W 2018 roku. nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie terminowości przekazywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe

podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) sprawozdań z badań, informacji o przekroczeniach parametrów jakości wody, informacji o planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych wraz z harmonogramami ich realizacji.

5. Stwierdzono przekroczenia granic wykrywalności stężenia izotopu radu: Ra-226 w badaniu wykonanym w ramach wstępnego monitoringu substancji promieniotwórczych na jednym wodociągu co skutkuje powtórным badaniem po 2 latach.
6. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2018 roku był dobry.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

3.1. Domy pomocy społecznej

Nadzór nad obiektami sprawuje Wojewódzka Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Poznaniu.

3.2. Schroniska i inne obiekty przeznaczone dla osób bezdomnych

W 2018 roku zewidencjonowano 2 obiekty tj. 1 schronisko i 1 noclegownię. W roku sprawozdawczym obiekty nie były objęte kontrolą.

3.3. Hotele

W porównaniu do roku ubiegłego ogólna liczba hoteli na terenie miasta Kalisza nie uległa zmianie. W 2018 roku zewidencjonowano w tej grupie 9 obiektów. W minionym roku kontrolą objęto 2 hotele, co stanowi 22,22 % wszystkich obiektów. Postępowanie z czystą i brudną bielizną hotelową prowadzone prawidłowo. Obiekty hotelowe posiadały wydzielone magazyny lub miejsca na przechowywanie środków czystościowych, sprzętu porządkowego oraz składowania brudnej bielizny. Nie wykazano nieprawidłowości w prowadzonej gospodarce odpadami komunalnymi.

W jednym obiekcie („Hotel Arena” w Kaliszu przy ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 22-24) przeprowadzono kontrolę sprawdzającą wykonanie zaleceń, których termin wykonania upłynął 31 marca 2018 r. Wydane zalecenia kontrolowany wykonał w całości. Za stwierdzone wcześniej uchybienia podmiot obciążono kosztami kwestionowanej kontroli (wydano decyzję administracyjną).

Stan sanitarno-higieniczny drugiego skontrolowanego obiektu hotelarskiego, postępowanie z czystą i brudną bielizną, prowadzone zabiegi dezynfekcji urządzeń sanitarnych nie budziły zastrzeżeń.

W obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

3.4. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W roku 2018 w tej grupie znajdowało się 8 obiektów, w stosunku do roku poprzedniego ich liczba nie uległa zmianie.

Łącznie przeprowadzono 3 kontrole w tej kategorii obiektów, co stanowi 37,50% ogólnej ich liczby. Skontrolowane obiekty, pokoje gościnne oraz urządzenia sanitarne utrzymane były w czystości. Bielizna czysta była przechowywana w higienicznych warunkach. Środki myjąco - dezynfekcyjne były dostępne w wystarczających ilościach (przechowywane wraz ze środkami higieny w wydzielonych pomieszczeniach bądź miejscach). W obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W 2018 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu znajdowało się 289 obiektów, skontrolowano 51 zakładów tj. 17,6%. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno - higienicznego zakładu. Wzorem lat ubiegłych, wśród obiektów tej grupy przeważały zakłady fryzjerskie

i fryzjersko-kosmetyczne, których skontrolowano 33 co stanowi 64,7% w stosunku do wszystkich obiektów skontrolowanych. W tej grupie wszystkie obiekty odpowiadały wymogom obowiązujących przepisów.

Skontrolowano 15 zakładów kosmetycznych co stanowi 29,4% w stosunku do wszystkich obiektów skontrolowanych w tej grupie. Jeden uzyskał negatywną ocenę – trwa postępowanie administracyjne.

W grupie zakładów odnowy biologicznej, tatuażu i solariów skontrolowano 3 obiekty co stanowi 5,9% w stosunku do wszystkich obiektów skontrolowanych w tej grupie. W tej grupie żaden nie uzyskał oceny negatywnej.

W roku 2018 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał cztery decyzje administracyjne, nałożono dwa mandaty karne na właścicieli zakładów kosmetycznych łącznie wysokości 300 zł.

W zakładach, w zależności od przeznaczenia, narzędzia stosowane do obsługi klientów poddawane są właściwym zabiegom sterylizacyjnym lub dezynfekcyjnym.

W zakładach fryzjerskich, zgodnie z ustaleniami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu, nie wymagano wprowadzenia sterylizacji nożyczek parą wodną w naciśnieniu. Podstawowym sposobem ochrony klientów przed zagrożeniem przeniesienia chorób zakaźnych oraz bakteryjnych i grzybiczych w skontrolowanych zakładach była dezynfekcja narzędzi oraz dezynfekcja rąk i powierzchni.

W gabinetach kosmetycznych narzędzia, które mogą powodować naruszenie ciągłości tkanki muszą być bezwzględnie poddane procesowi sterylizacji. Pośród skontrolowanych 15 obiektów tej grupy 10 miało na wyposażeniu autoklawy, jeden właściciel obiektu miał podpisaną umowę z firmą zewnętrzną na usługi sterylizacji, pozostałe odchodzą od zabiegów inwazyjnych stosując manicure bezczątkowy tzw. manicure ekologiczny. W 3 zakładach kosmetycznych stosowany jest do wykonywania usług sprzęt jednorazowego użycia (igły, ostrza) – tj. 20 % w stosunku do wszystkich skontrolowanych w tej grupie. Po wykonywanych zabiegach zużyte igły i ostrza odkładane są do twardych, oznakowanych pojemników i na podstawie stosownych umów odbierane są przez firmy zajmujące się tego typu działalnością. Wszystkie zakłady posiadające umowy przedstawiły karty przekazania i utylizacji odpadów niebezpiecznych .

W 2018 roku przeprowadzono cztery kontrole interwencyjne dot. nieodpowiednich warunków sanitarnych w trakcie świadczenia usług. Kontrolą objęto: jeden zakład fryzjerski, dwa zakłady kosmetyczne oraz jeden zakład tatuażu artystycznego. Kontrola w dwóch gabinetach kosmetycznych potwierdziła stawiane przez klientów zarzuty. W jednym gabinecie w pomieszczeniu, w którym wykonywane są usługi w zakresie zabiegów pielęgnacji dłoni (manicure) stwierdzono obecność dwóch psów, których legowisko zlokalizowane było w bezpośrednim sąsiedztwie stolika do wykonywania usług. Na właścicielkę nałożono mandat karny w wysokości 100 złotych i nakazano usunięcie zwierząt w trybie natychmiastowym. W kolejnym gabinecie stwierdzono nieodpowiedni stan sanitarno porządkowy, brak wdrożonych procedur mycia dezynfekcji i sterylizacji sprzętu mogącego powodować naruszenie ciągłości tkanki. Nałożono mandat karny na właściciela w wysokości 200 złotych.

Podczas kontroli sprawdzających stwierdzono poprawę stanu higieniczno-sanitarnego i porządkowego.

W ocenie służb sanitarnych w zakładach fryzjerskich, fryzjersko-kosmetycznych, odnowy biologicznej stan sanitarno-higieniczny ulega stałej poprawie. Coraz większa ilość gabinetów kosmetycznych zostaje wyposażona w autoklawy co zapewnia sterylną czystość używanych na co dzień narzędzi, a co za tym idzie zwiększa bezpieczeństwo klientów. Zastosowanie autoklawu parowo-ciśnieniowego jest obecnie najlepszą ze znanych metod sterylizacji, dlatego jest powszechnie używany w branży medycznej i kosmetycznej.

3.6. Obiekty komunikacji publicznej

Dworce Autobusowe

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej w Kaliszu znajduje się 1 dworzec autobusowy. W 2018 roku przeprowadzono 1 kontrolę tego obiektu. Kontrolą objęto teren dworca autobusowego wraz ze stanowiskami dla autobusów, poczekalnię, toaletę oraz pomieszczenie do przechowywania środków myjąco-dezynfekcyjnych oraz sprzętu porządkowego. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy. Nieczystości płynne odprowadzane są do miejskiej sieci kanalizacyjnej. Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach i odbierane przez uprawniony podmiot. W sanitariatach znajduje się jedna kabina przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia, urządzenia oraz elementy wyposażenia utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym oraz technicznym. W trakcie kontroli obiektu oraz 3 środków transportu stwierdzono przestrzeganie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Informacja o zakazie palenia umieszczona była w widocznych miejscach.

Dworce Kolejowe

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej w Kaliszu znajduje się 1 dworzec kolejowy. W 2018 roku przeprowadzono 1 kontrolę. W budynku dworca kolejowego kontrolą objęto następujące pomieszczenia: hol główny z kasami biletowymi, poczekalnię, 4 toalety ogólnodostępne (2 dla mężczyzn, 2 dla kobiet w tym 1 dla niepełnosprawnych), pomieszczenie dla matki z dzieckiem. Obiekt zaopatrywany jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi z wodociągu sieciowego. Ścieki są odprowadzane do zbiorowego systemu kanalizacyjnego. Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach i odbierane przez uprawniony podmiot. W obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

3.7. Ustępy publiczne

W 2018 roku na terenie miasta Kalisza służby sanitarne skontrolowały 4 ustępy publiczne na 6 zewidencjonowanych, co stanowiło 100 % wszystkich czynnych obiektów. Szalety publiczne przy ul. Babina 1 oraz Babina 11 w minionym roku nadal nie były udostępnione dla klientów. Stan sanitarno-porządkowy ustępów nie budził zastrzeżeń..

W każdym obiekcie zapewniono w odpowiedniej ilości środki higieny tj. mydło w płynie, papier toaletowy oraz ręczniki jednorazowe.

3.8. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych

Na terenie miasta Kalisza znajduje się 10 cmentarzy i 8 Zakładów Usług Pogrzebowych. W roku 2018 skontrolowano 2 cmentarze, 2 Zakłady Usług Pogrzebowych, 1 chłodnię do przechowywania zwłok przy Cmentarzu Miejskim oraz Zakład Kremacji „Kremulus”. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

3.9. Baseny kąpielowe

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu znajdują się dwa baseny kąpielowe kryte oraz jeden Park Wodny.

Ww. obiekty świadczą usługi całorocznie. Od początku 2018 roku na basenach pobrano łącznie 223 próbki wody (w 205 próbkach oznaczano parametry bakteriologiczne w tym 9 w kierunku występowania bakterii Legionella sp., w 9 próbkach parametry chemiczne i w 62 próbkach parametry chemiczne i bakteriologiczne).

Liczba ww. próbek dotyczy kontroli jakości wody przeznaczonej do kąpieli w ramach kontroli urzędowej. Zarządzający basenami mają również obowiązek przeprowadzania badań jakości wody przeznaczonej do kontroli w ramach kontroli wewnętrznej z częstotliwością określoną w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, w jakim powinna odpowiadać woda w pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016).

W 2018 roku przeprowadzono kontrolę stanu sanitarnego wszystkich zewidencjonowanych basenów (100%). Kontrolami objęto pomieszczenia basenów: poczekalnie, szatnie, rozbieralnie, ustępy, natryski, zaplecze techniczne. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

3.10. Hałas komunalny

W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu nie rozpatrywał interwencji dot. uciążliwości związanych z hałasem wewnątrz pomieszczeń.

3.11. Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2018 roku w pozostałych obiektach w tej grupie skontrolowano 10 obiektów tj.: stacje paliw, obiekty sportowe, kina, pralnie. Podczas przeprowadzonych kontroli nie

stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenia sanitarne wyposażone były w odpowiednią ilość środków myjąco-dezynfekcyjnych oraz wystarczającą ilość środków higieny osobistej. W skontrolowanych obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Informacja o zakazie palenia umieszczona była w widocznych miejscach.

3.12. Interwencje

W minionym roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu rozpatrzył 4 interwencje.

Wszystkie dotyczyły nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego w trakcie wykonywania usług kosmetycznych (interwencja opisana w dziale dot. zakładów fryzjerskich i kosmetycznych).

3.13. Podsumowanie

1. W okresie sprawozdawczym we wszystkich skontrolowanych obiektach nie odnotowano rażących nieprawidłowości w stanie sanitarno-porządkowym.
2. Błędnie kierowane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu prośby o interwencje dot. między innymi przeprowadzenia deratyzacji, uciążliwości związanych z zanieczyszczeniami pozostawionymi przez gołębie, nieprawidłowym działaniem sieci kanalizacyjnej oraz nieodpowiedniego stanu technicznego lokalu przekazywane były zgodnie z kompetencjami.
3. W ocenie służb sanitarnych w zakładach fryzjerskich, fryzjersko-kosmetycznych, odnowy biologicznej stan sanitarno-higieniczny jest dobry.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem

W 2018 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 36 placówek, co stanowi 28,8 % ogółu podmiotów leczniczych ujętych w ewidencji (tab.15).

Tab.15 Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej

Rok	Ogólna liczba podmiotów leczniczych	Ogólna liczba podmiotów leczniczych niepublicznych	% podmiotów leczniczych niepublicznych
2016	124	119	96%
2017	126	121	96%
2018	125	120	96%

Wśród wszystkich skontrolowanych obiektów 8,3 % stanowiły placówki publiczne, 91,7 %, natomiast placówki niepubliczne. Spośród ogółu skontrolowanych obiektów w 16,7 % stwierdzono zły stan sanitarny. Uchybienia dotyczyły 6 podmiotów leczniczych, w tym 2 podmiotów w związku z niezrealizowanym programem działań dostosowawczych oraz bieżących uchybień: złego stanu sanitarno - technicznego ścian, podłóg, uszkodzonej armatury przy stanowiskach mycia rąk, uszkodzonej powierzchni mebli i sprzęt medycznego uniemożliwiającej ich mycie i dezynfekcję, uszkodzone pojemniki na ręczniki jednorazowego użycia lub ich brak, brak pojemników na mydło płynne.

Ocenę szczegółową stanu sanitarnego przedstawia tabela 16.

Tab. 16 Ocena stanu sanitarnego podmiotów leczniczych w 2018 r. w mieście Kaliszu

Podmioty lecznicze		m. Kalisz
<i>Lecznictwo zamknięte</i>		
Szpital	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Zakład pielęgnacyjno- opiekuńczy	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
<i>Lecznictwo otwarte - ambulatoryjne</i>		
Publiczne	Skontrolowano	3
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Niepubliczne	Skontrolowano	30

	Stwierdzono zły stan sanitarny	4
<i>Ogółem</i>	<i>Skontrolowano</i>	36
	<i>Stwierdzono zły stan sanitarny</i>	6

4.2. Zakłady leczenia zamkniętego

4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny zakładów leczenia zamkniętego.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny w Kaliszu – budynek przy ul. Poznańskiej 79

Podmiot leczniczy rozmieszczony w kilku obiektach, oddalonych od macierzystej jednostki. Obiekty są zróżnicowane pod względem stanu technicznego i organizacji działalności.

W 2018 roku w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu przeprowadzono: 2 kontrole kompleksowe stanu sanitarnego, 1 kontrolę podstacji pogotowia ratunkowego w Stawiszynie, 4 kontrole tematyczne, 1 kontrolę dot. pionu położniczo - noworodkowego, 1 kontrolę funkcjonowania zespołu oraz komitetu kontroli zakażeń szpitalnych, 1 kontrolę dot. zgłaszania chorób zakaźnych oraz 4 kontrole sprawdzające wykonanie obowiązków decyzji.

Spośród skontrolowanych oddziałów szpitala stan sanitarny oceniono jako zły w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Perzyny przy ul. Poznańskiej 79 w oddziałach: stacji dializ, blok operacyjny, oddział otolaryngologii i chirurgii twarzowo - szczękowej, rehabilitacji, reumatologii, część sekcyjna zakładu patomorfologii a także ciągach komunikacyjnych kondygnacji 01. Stwierdzono również zły stan sanitarno –

techniczny sal chorych: ścian, łóżek, szafek przyłóżkowych odcinka A na 11 piętrze, w którym czasowo funkcjonują oddziały do czasu zakończenia remontu. Uchybienia dotyczyły: złego stanu sanitarno - technicznego mebli i wyposażenia (łóżek, stolików przyłóżkowych, foteli, stolików operacyjnych, stojaków oraz wieszaków na kroplówki), złego stanu sanitarno – technicznego ścian, sufitów, drzwi i futryn drzwiowych w poszczególnych pomieszczeniach oraz zły stan sanitarno-higieniczny materacy w pomieszczeniu dekontaminacji szpitalnego oddziału ratunkowego.

Na zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń w/w oddziałów obowiązują decyzje Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu.

Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny w Kaliszu – budynki przy ul. Toruńskiej 7

Szpital mieści się w 3 budynkach. Zły stan sanitarno-techniczny stwierdzono w oddziałach: psychiatrycznym, zakaźnym. Uchybienia dotyczyły: złego stanu sanitarno–technicznego mebli, łóżek, futryn drzwiowych, uszkodzonej malatury ścian, uszkodzonej powierzchni wykładziny podłogowej oraz glazury podłogowej.

Stan techniczny nadzorowanej placówki przy ul. Toruńskiej w porównaniu do roku ubiegłego nie uległ poprawie.

Wpływ na ocenę negatywną w/w oddziałów i pomieszczeń ma ich stan techniczny i niedostosowanie do obowiązujących wymogów zawartych w przepisach. Szpitale przy ul. Poznańskiej 79 oraz przy ul. Toruńskiej 7 posiadały opracowany program dostosowawczy, który uzyskał opinię Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 11.05.2012 r. Program dostosowawczy realizowany był na

bieżąco, miał na celu dostosowanie poszczególnych oddziałów i pomieszczeń szpitalnych do obowiązujących przepisów. Na uchybienia techniczne stwierdzone w czasie kontroli kompleksowych rzutujące na stan sanitarny obiektów wydano 2 decyzje administracyjne na bieżące uchybienia oraz 30 decyzji zmieniających - przedłużających terminy obowiązujących decyzji oraz 1 decyzję w sprawie opłat za czynności kontrolne. Przeprowadzono 2 kontrole kompleksowe, 1 kontrolę podstacji pogotowia ratunkowego, 4 kontrole sprawdzające. Przeprowadzono również 2 kontrole interwencyjne dot. warunków sanitarno - epidemiologicznych w oddziale rehabilitacyjnym oraz oceny działań podjętych w szpitalu zapobiegających szerzeniu się zakażeń wirusem grypy w związku ze zwiększoną zachorowalnością na grypę. Kontrole tematyczne dotyczyły: 1 kontrola dot. systemu kontroli zakażeń szpitalnych, 1 kontrola pionu położniczo-noworodkowego, 1 kontrola dot. zgłaszalności chorób zakaźnych. Przeprowadzono kontrolę interwencyjną wspólnie z Sekcją Higieny Pracy firmy sprzątającej pomieszczenia szpitala.

W związku z uchybieniami natury sanitarno – higienicznej nałożono na pracownika firmy sprzątającej 1 mandat karny w kwocie 100 zł.

W 2018 roku wykonano modernizację oddziału chorób wewnętrznych I D, dostosowanie obiektów do obowiązujących przepisów p/pożarowych, remont dróg na terenie szpitala, remont łącznika komunikacyjnego, modernizacja elewacji budynku szpitala głównego przy ul. Toruńskiej 7. Trwają prace wymiany ogrodzenia szpitala przy ul. Toruńskiej 7.

KALMEDICA Sp. z o. o. ul. Częstochowska 71-75 w Kaliszu

Podmiot świadczy działalność leczniczą od dnia 01.01.2012 r. Obiekt usytuowany jest w budynku czterokondygnacyjnym, przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Jest szpitalem wielospecjalistycznym, posiada 34 łóżka zabiegowe z zakresu: chirurgii dla dorosłych i dzieci, laryngologii, chirurgii urazowo – ortopedycznej, urologii, okulistyki oraz poradnie specjalistyczne: neurochirurgiczna, urologiczna, otolaryngologiczna, chirurgii urazowo - ortopedycznej, okulistycznej dla dorosłych i dzieci, leczenia zęza. Szpital posiada aktualny certyfikat jakości ISO. Blok operacyjny składa się z 4 sal operacyjnych, funkcjonuje lokalna i podręczna sterylizatornia. Stan sanitarno - techniczny dobry. W 2018 roku przeprowadzono 1 kontrolę stanu sanitarnego, 1 kontrolę na interwencję oraz 1 kontrolę doraźną dot. oceny działań podjętych w szpitalu zapobiegających szerzeniu się zakażeń wirusem grypy w związku ze zwiększoną zachorowalnością na grypę. Uchybień nie stwierdzono.

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS **Kalisz ul. Zagorzynek 34**

Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy posiada 95 łóżek zlokalizowanych w: parter – 2 sale jednoosobowe, 1 sala trzyosobowa, 10 sal pięcioosobowych (łącznie 55 łóżek), pierwsze piętro – 2 sale jednoosobowe, 7 sal dwuosobowych, 8 sal trzyosobowych (łącznie 40 łóżek), w roku 2018 było 107 łóżek. Stan sanitarno-techniczny i sanitarno-higieniczny dobry. Obiekt usytuowany jest w budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Posiada własną kotłownię gazową. W placówce opracowane są i wdrożone procedury higieniczne. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową. Uchybień podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono.

4.2.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Wojewódzki Szpital Zespolony im L. Perzyny ul. Poznańska 79, 62-800 Kalisz

Podstawowym źródłem zaopatrzenia szpitala w wodę jest wodociąg sieciowy Kalisz. Jakość wody pod względem fizyko-chemicznym oraz pod względem bakteriologicznym – dobra. Woda ciepła jest podgrzewana przez własną kotłownię oraz poprzez wykorzystanie energii słonecznej (instalacja solarna). W dniu 17 maja 2018 roku pobrano próbki wody ciepłej do badania laboratoryjnego z budynku Szpitala przy ul. Poznańskiej 79 w Kaliszu w związku ze sprawowanym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorem nad jakością wody przeznaczonej do spożycia. Analiza ww próbek wykazała, że jakość wody ciepłej w instalacji wodociągowej budynku pod względem zawartości bakterii z rodzaju

Legionella odpowiada wymaganiom określonym w zał. nr 5 części A rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Rezerwowym źródłem zaopatrzenia są dwa zbiorniki retencyjne o pojemności 1000 m³ każdy. Ilość wody uzdatnionej w zbiornikach wystarcza na zaopatrzenie szpitala przez okres 12 dób. Jakość wody w szpitalu jest monitorowana na bieżąco (1 x w miesiącu pod względem bakteriologicznym oraz 1 x na kwartał pod względem fizyko-chemicznym). W 2018 roku nie odnotowano przekroczeń parametrów fizyko-chemicznych i bakteriologicznych. W minionym roku nie odnotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej. Nie zgłoszono awarii sieci, nie prowadzono również modernizacji.

Ścieki pochodzące ze szpitala przy ul. Poznańskiej są odprowadzane do miejskiej sieci kanalizacyjnej i nie podlegają dezynfekcji. Wyjątek stanowią ścieki pochodzące z zakładu patomorfologii oraz laboratorium (pracowni mikrobiologicznej), które po dezynfekcji trafiają do niezależnej instalacji z odstojnikiem, gdzie następuje ich uśrednianie.

Wojewódzki Szpital Zespolony – Budynki Szpitala przy ul. Toruńskiej 7

Szpital jest zaopatrywany w wodę z wodociągu sieciowego Kalisz. Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia prowadzone były w ramach kontroli urzędowej. W 2018 roku jakość wody pod względem bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017, poz. 2294). W dniu 8 lutego 2018 roku pobrano próbki wody ciepłej do badania laboratoryjnego z budynku Szpitala przy ul. Toruńskiej 7 w Kaliszu w związku ze sprawowanym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorem nad jakością wody przeznaczonej do spożycia. Po przeprowadzeniu badania stwierdzono, że jakość wody pod względem zawartości bakterii z rodzaju Legionella odpowiada wymaganiom określonym w zał. nr 5 części A rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę stanowi zbiornik wody o pojemności 50 m³ gromadzący wodę wodociągową, która poddawana jest dodatkowo uzdatnianiu w szpitalnej stacji uzdatniania wody. Po uzdatnieniu woda magazynowana jest w zbiorniku wody uzdatnionej o pojemności 500 m³. Woda uzdatniana poddawana jest dezynfekcji poprzez dozowanie podchlorynu sodu. Ilość wody uzdatnionej w zbiorniku wystarcza na zaspokojenie potrzeb szpitala na okres około 4 dób. Istnieje również możliwość

podawania wody z sieci wodociągu kaliskiego z innego przyłącza z pominięciem zbiorników zapasowych i szpitalnej stacji uzdatniania wody. W minionym roku nie odnotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej, awarii sieci, nie przeprowadzono również modernizacji.

Ścieki ze szpitala są odprowadzane do miejskiego systemu kanalizacji zbiorowej. Ścieki z Oddziału Zakaźnego przed wprowadzeniem do kanalizacji poddawane są dezynfekcji, przy wykorzystaniu podchlorynu sodu, dawkowanego automatycznie.

KALMEDICA s.c. 62-800 Kalisz, ul. Częstochowska 71-75

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę Szpitala jest wodociąg sieciowy w Kaliszu. Badania jakości wody w obiekcie prowadzone są w ramach kontroli wewnętrznej. Budynek zaopatrywany jest w wodę wodociągową o dobrej jakości. W 2018 roku nie prowadzono badań wody ciepłej na obecność bakterii z rodzaju Legionella. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę są 4 zbiorniki polietylenowe ELBI, każdy o pojemności 2000 l. W minionym roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

Ścieki z budynku odprowadzane są do zbiorowego systemu kanalizacyjnego.

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS Kalisz ul. Zagorzynek 34

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w Kaliszu. W 2018 roku badania jakości wody przeznaczonej do spożycia prowadzone były w ramach kontroli wewnętrznej. W minionym roku nie przeprowadzono badania próbek wody ciepłej na obecność bakterii z rodzaju Legionella. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest zapasowy zbiornik wody o objętości 10 m³. W 2018 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

Ścieki z budynku odprowadzane są do zbiorowego systemu kanalizacji miejskiej.

4.2.3. Sterylizacja

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny ul. Poznańska 79 Kalisz

Szpital posiada w swojej strukturze centralną sterylizatornię oraz 1 podręczną sterylizatornię. Najbardziej popularną metodą sterylizacji w placówce jest autoklawowanie oraz sterylizacja plazmowa sprzętu termolabilnego.

Wyposażenie w sprzęt do sterylizacji przedstawia tabela 17.

Tab.17. Wyposażenie w sprzęt do sterylizacji Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kaliszu

Nazwa	Typ	Rok produkcji	Producent
Sterylizator parowo-formaldehydowy	GE 2612 ERC-2	1999	Getinge
Sterylizator parowy Getinge	HS 6613EM-2	2005	Getinge
Sterylizator plazmowy	STT-RRAD 100S	2008	Johson- Johson
Sterylizator parowy Getinge	HS 6613EM-2	2015	Getinge
Sterylizator parowy STATIM 7000	STATIM 7000	2013	SciCan

Laboratorium mikrobiologiczne wyposażone jest w 2 urządzenia sterylizujące:

1. sterylizator parowy pionowy ASV rok produkcji 1986
2. sterylizator parowy pionowy ASV rok produkcji 1989.

Nieprawidłowości w zakresie sterylizacji nie stwierdzono.

KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu przy ul. Częstochowskiej 71-75

Zakład posiada w swojej strukturze lokalną sterylizatornię oraz 1 podręczną sterylizatornię na bloku operacyjnym przy sali operacyjnej okulistycznej. Wyposażenie w sterylizatory (5 sztuk):

1. sterylizator parowy typu MELAG: rok produkcji 2011 - 4 szt.
2. sterylizator parowy typu MELAG: rok produkcji 2012 1 szt.

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS w Kaliszu ul. Zagorzynek 34

Podmiot zawarł umowę na wykonywanie usług sterylizacyjnych w dniu 01.01.2013 r. z KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu ul. Częstochowska 71-75 na czas nieokreślony.

W świetle obowiązujących przepisów kierownicy podmiotów leczniczych zobligowani są do zapewnienia warunków skutecznej sterylizacji oraz prowadzenia dokumentacji procesów sterylizacji. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas prowadzonych kontroli aktualizują rejestr urządzeń sterylizujących, kontrolują dokumentację procesów sterylizacji oraz prawidłowość kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji.

4.2.4. Żywienie pacjentów w szpitalu

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny w Kaliszu –

budynki przy ul. Poznańskiej 79 i Toruńskiej 7

W 2018 roku w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. L. Perzyny w Kaliszu prowadzono nadzór nad żywieniem pacjentów. Szpital korzystał z usług wyspecjalizowanej firmy Handlowo – Usługowej Dymarczyk i Górczyński s.c. Kalisz ul. Częstochowska 61. Przygotowywanie posiłków odbywało się najpierw w pomieszczeniach Gimnazjum nr 9 w Kaliszu a następnie w nowo wybudowanym obiekcie restauracji ORNAMENT. Posiłki przygotowywane są od surowca do gotowego produktu, a następnie pakowane w naczynia jednorazowe, opakowania zbiorcze, przewożone specjalistycznym samochodem i rozdzielane na poszczególne oddziały.

Niepubliczny Zakład Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej „SALUS”

ul. Zagorzynek 34

Żywienie pacjentów odbywa się w systemie cateringowym - posiłki przygotowywane są w obiekcie w Liskowie i dostarczane przystosowanym transportem w odpowiednich naczyniach.

KALMEDICA sp. z o o ul. Częstochowska 71/75

Żywienie w formie cateringu, posiłki dostarczane są na zasadzie indywidualnych potrzeb pacjenta, telefonicznie z różnych restauracji.

4.2.5. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów

Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Perzyny ul. Poznańska 79 Kalisz

Na stanowiskach pracy opracowane i wdrożone są procedury z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie postępowania z odpadami komunalnymi. Odpady zbierane są do worków foliowych, a następnie przechowywane w kontenerach i pojemnikach w wydzielonym miejscu (zadaszonym z betonową posadzką).

Pojemniki są regularnie opróżniane i wywożone przez specjalistyczną firmę Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” S. A. ul. Bażancia 1A, 62-800 Kalisz - (dotyczy Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 79 oraz ul. Toruńskiej 7) na składowisko odpadów komunalnych. W szpitalach prowadzi się ewidencję odpadów z podziałem na poszczególne grupy zgodnie z ustawą o odpadach i katalogiem odpadów.

Zużyte świetlówki, odczynniki laboratoryjne, wywoływacze i utrwalacze oraz inne odpady zawierające rtęć są zbierane, a następnie odbierane przez uprawnione firmy. Szczątki pooperacyjne i po zabiegowe z bloku operacyjnego, oddziału położniczo-ginekologicznego i prosektorium składowane są w odpowiednich pojemnikach w brudownikach, oznakowane i transportowane do magazynów odpadów, gdzie przechowywane są do czasu odbioru i wywozu do unieszkodliwienia termicznego. Czas magazynowania odpadów medycznych do 24 godzin. Odbiorem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów medycznych zajmuje się Zakład Utylizacji Odpadów Medycznych Sp. z o. o. ul. Sulańska 11, 62-510 Konin. Odbiorca posiada zezwolenie w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania i transportu odpadów wydane decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego o Nr DSR.IV.7243.23.2012 ważne do dnia 25.07.2022 r. Karty przekazania odpadów oraz karty ewidencji odpadów dostępne są do wglądu w Dziale Logistyki. Do odbioru odpadów medycznych używane są pojemniki typu 2401, które są codziennie dezynfekowane przez Zakład Utylizacji Odpadów w Koninie.

Podczas kontroli uchybień nie stwierdzono.

KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu ul. Częstochowska 71 – 75

Odpady medyczne ze szpitala KALMEDICA Sp. z o. o. w Kaliszu ul. Częstochowska 71 – 75 odbiera, transportuje do miejsca utylizacji firma EKOMED – Piotr Wojciechowski 62-800 Kalisz ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 60. Szpital posiada pozwolenie na wytwarzanie odpadów z dnia 17.07.2012 r. nr WSRK.6221.18.2012 wydane przez Prezydenta Miasta Kalisz ważne do dnia 18 lipca 2022 r.

Niepubliczny Zakładu Specjalistycznej Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS w Kaliszu ul. Zagorzynek 34

Odpady medyczne odbiera i transportuje do miejsca utylizacji firma PHU EPAK ul. Górnośląska 77/80, 62-800 Kalisz. Podmiot leczniczy posiada zatwierdzony program gospodarki odpadami z dnia 14.11.2012 r. nr WSRK.6230.15.2012 ważny do 14.11.2022 r.

4.2.6. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną szpitalną we wszystkich 3 w/w placówkach określają opracowane procedury, które są wdrożone do stosowania w poszczególnych oddziałach. Usługi pralnicze w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym Kalisz ul. Poznańska 79 oraz w Niepublicznym Zakładzie Specjalistycznej i Pielęgniarskiej Opieki Zdrowotnej SALUS w Kaliszu ul. Zagorzynek 34, KALMEDICA Sp. z o.o. ul. Częstochowska 71-75, 62-800 Kalisz świadczy: PRALNIA LUBOŃ Sp. z o. o. Sp. komandytowa 62-030 Luboń, ul. Szkolna 1 b.

Kontrolę przeprowadzono w pomieszczeniach Pralni LUBOŃ wynajmowanych od Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego przy ul. Poznańskiej 79 w Kaliszu. Decyzji na stwierdzone uchybienia nie wydano z powodu kończącego się okresu trwania umowy na świadczenie usług pralniczych.

4.3. Zakłady Lecznictwa AmbulATORYJNEGO

W Kaliszu w 2018 roku świadczeń w systemie ambulatoryjnym udzielały przychodnie i poradnie (123 podmioty lecznicze). Obiekty realizowały programy dostosowawcze mające na celu dostosowanie placówek dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Skontrolowano stan sanitarny 33 placówek lecznictwa ambulatoryjnego w tym 2 kontrole interwencyjne. Wśród zwizytowanych placówek zły stan sanitarny stwierdzono w 5 podmiotach tj. w 15,2 % skontrolowanych zakładów. Zawarte w protokołach kontroli uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarno - technicznego i higienicznego obiektów: odpryski farbi i tynku na ścianach, uszkodzonej wykładziny podłogowej, uszkodzona armatury przy stanowiskach mycia rąk, brak pojemnika lub uszkodzone pojemniki na ręczniki jednorazowego użycia przy stanowisku mycia rąk, brak dozownika na mydła przy stanowisku mycia rąk, przeprowadzanie kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w podmiocie leczniczym rzadziej niż co 6 miesięcy.

W 1 podmiocie leczniczym w związku z niezrealizowanym programem działań dostosowawczych stwierdzono: brak dostępu dla osób niepełnosprawnych – brak windy, pomieszczenie higieniczno – sanitarne niedostosowane do osób niepełnosprawnych.

W roku 2018 wydano 2 decyzje administracyjne oraz 5 decyzji w sprawie opłat za czynności kontrolne.

4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości nie stwierdzono. Na terenie miasta działa sześć specjalistycznych firmy zajmujących się transportem odpadów medycznych:

1. „EKOMED” Piotr Wojciechowski, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego, 62-800 Kalisz; Nr zezwolenia na transport – WGOŚ.6233.2.2017, wydane decyzją Prezydenta Miasta Kalisza, z dnia 28.12.2017 r. Decyzja wydana na 10 lat lub krócej do czasu wpisu do rejestru o którym mowa w art. 49 ust.1 ustawy o odpadach.
2. Zakład Utylizacji Odpadów Medycznych Sp. z o. o. ul. Sulańska 11, 62-510 Konin; Nr zezwolenia na transport –Nr DSR.IV.7243.23.2012 ważne do dnia 25.07.2022 r.
3. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „HYGEA” Czesław Golik ul. Szkolna 21, 64-720 Lubasz; Nr zezwolenia na transport – znak OS..6233.36.2012.KB wydane decyzją przez Starostę Czarnkowsko - Trzcianeckiego, ważne do 03.01.2023 r.
4. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „EPAK” ul. Górnośląska 77/50, 62-800 Kalisz; Nr zezwolenia na transport – WSRK. 6233.13.206, wydane decyzją Prezydenta Miasta Kalisza, z dnia 31.12.2017 r. Decyzja wydana na 10 lat lub krócej do czasu wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 49 ust.1 ustawy o odpadach.
5. Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe „MARDO” Jolanta Janiak 62-580 Grodziec, ul. Wiejska 15, Numer rejestrowy: 000008539 nadany przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dniu 3.04.2018 r. Nr DSR-V-2.7034.733.2018.
6. Zakład Oczyszczania i Gospodarki Odpadami „MZO” S.A. 63-400 Ostrów Wielkopolski ul. Staroprzygodzka 138, Nr zezwolenia na transport –

RPŚ.6230.16.2011 wydane przez Starostę Powiatu Ostrowskiego, ważne do 22.11.2021 r.

W jednym podmiocie leczniczym stwierdzono nieprawidłowe oznakowanie pojemników i worków z odpadami medycznymi.

4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

W większości przypadków czystość bieżąca w pomieszczeniach kontrolowanych podmiotach leczniczych była zachowana.

4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk u personelu medycznego

W 2 placówkach (6,1 % ogółu skontrolowanych) stwierdzono nieprawidłowości: brak pojemnika na ręczniki przy stanowisku mycia rąk, uszkodzona armatura przy stanowiskach mycia rąk w gabinecie przygotowawczym, w łazience dla personelu; uszkodzony pojemnik na ręczniki jednorazowego użycia w łazience dla pacjentów;

Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń.

4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

4.4. Praktyki lekarskie

W 2018 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 34 placówek (indywidualna praktyka lekarska, indywidualna praktyka lekarzy dentystów, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów, grupowa praktyka lekarska, grupowa praktyka lekarzy dentystów), stanowi to 7,71 % ogółu placówek ujętych w ewidencji (437 podmiotów).

W 2018 roku uchybień nie stwierdzono.

4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości nie stwierdzono

4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości nie stwierdzono. Placówki skontrolowane posiadały aktualną procedurę postępowania z odpadami medycznymi.

4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

W zakresie czystości pomieszczeń i porządku uchybień nie stwierdzono.

4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Uchybień w zakresie procedur dezynfekcyjnych nie stwierdzono. Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń.

4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

4.5. Praktyki pielęgniarские

W 2018 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała stan sanitarny 6 placówek (indywidualna praktyka pielęgniarская, grupowa praktyka pielęgniarская), co stanowi 11,8 % ogółu placówek ujętych w ewidencji - 51 obiektów. Skontrolowane obiekty nie budziły zastrzeżeń.

4.5.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości nie stwierdzono. W użyciu bielizna jednorazowego użytku.

4.5.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.5.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.5.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Nieprawidłowości w ocenie procedur dezynfekcyjnych nie stwierdzono.

Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń.

4.5.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

W kontrolowanych placówkach stosowany jest wyłącznie sprzęt jednorazowego użytku. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.6. Podsumowanie

1. W 2018 roku odsetek podmiotów leczniczych ocenionych negatywnie wyniósł 16,7 % i jest wyższy w porównaniu z rokiem 2017 (11,6%).
2. W roku sprawozdawczym 2018 odsetek negatywnie ocenionych placówek niepublicznych jest wyższy w stosunku do roku ubiegłego, i wynosi 10,5 %.
3. Najwięcej zastrzeżeń budził stan sanitarny Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. Ludwika Perzyny w Kaliszu, gdzie mimo prowadzonych w szerokim zakresie prac remontowych potrzeba poprawy stanu technicznego jest nadal duża. Poprawy stanu sanitarno-technicznego wymagają następujące oddziały: otolaryngologii, chirurgii twarzowo – szczękowej, chorób wewnętrznych I odc. C, psychiatryczny, rehabilitacji oraz zaplecze szpitala. Przeprowadzono gruntowne modernizacje oddziału chorób wewnętrznych II odc. A i oddział chorób wewnętrznych I D.
4. Podmioty lecznicze posiadały opracowane programy działań dostosowawczych. Programy obowiązywały do 31.12.2017 r. Niewykonane zadania w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków sanitarnych, w których udzielane są świadczenia medyczne ujęto w decyzjach administracyjnych i wyznaczono terminy realizacji.
5. Wszystkie placówki posiadają opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami zakładowymi, nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono sporadycznie i dotyczyły przeprowadzania kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych rzadziej niż co 6 miesięcy.

V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

5.1.1. Struktura zatrudnienia

W roku 2018 w ewidencji PSSE w Kaliszu zarejestrowanych było 229 zakładów, które zatrudniały ogółem 16588 pracowników. Przeważały zakłady małe do 100 zatrudnionych - 188, co stanowi 82 % ogółu wszystkich zakładów w ewidencji.

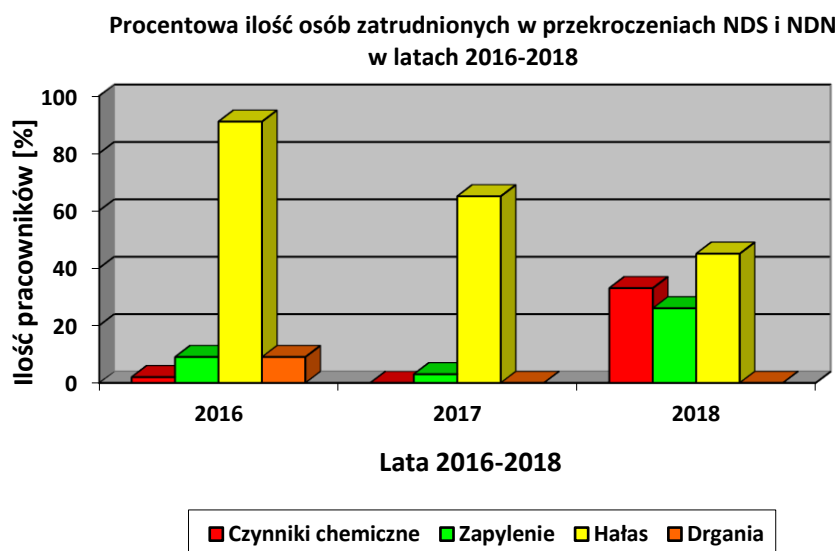
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W roku sprawozdawczym w 5 zakładach stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń - NDS i najwyższych dopuszczalnych natężeń - NDN.

W ponadnormatywnych stężeniach i natężeniach czynników szkodliwych pracowało ogółem 43 osoby (tab. 16).

Tab.16. Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w latach 2016 – 2018.

Rodzaj czynników szkodliwych	Rok	Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDS		Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDN	
		liczba	%	liczba	%
<i>Zapylenie</i>	2016	6	9		
	2017	87	3		
	2018	11	26		
<i>Halas</i>	2016			159	91
	2017			161	65
	2018			18	45
<i>Drgania</i>	2016			9	5
	2017			0	0
	2018			0	0
<i>Substancje chemiczne</i>	2016	4	2		
	2017	0	0		
	2018	14	33		

Jak wynika z tabeli i wykresu wszystkie osoby pracujące w warunkach przekroczeń wartości NDS i NDN to pracownicy narażeni na działanie natężenia hałasu, zapylenia oraz substancji chemicznych powyżej obowiązujących norm. W roku sprawozdawczym udało się poprawić warunki pracy w zakresie wibracji miejscowej oraz odnotowano spadek liczby pracowników narażonych na ponadnormatywne zapylenie występujące na stanowiskach pracy. Obserwowany jest natomiast wzrost liczby pracowników narażonych na ponadnormatywne działanie substancji chemicznych

5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru

W roku 2018 kontrolowane były zakłady, w których występowały istotne czynniki szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych pracowników, tj. hałas, zapylenie, drgania mechaniczne, czynniki chemiczne oraz podmioty wprowadzające do obrotu substancje i mieszaniny niebezpieczne, w tym m.in. prekursory, produkty biobójcze i środki ochrony roślin.

Skontrolowano 42 zakłady zwracając szczególną uwagę na zagrożenia związane z zawodowym narażeniem pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i zastosowanie przez pracodawców organizacyjno – technicznych środków zapobiegawczych przed negatywnymi skutkami narażenia zawodowego zatrudnionych pracowników, stan sanitarny zaplecza socjalnego i higieniczno – sanitarnego oraz na realizację zarządzeń wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy, a także na sposób wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych zgodnie z wymogami UE oraz środków zastępczych. Ogółem przeprowadzono 47 kontroli.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 3 decyzje administracyjne. Najwięcej uchybień dotyczyło braku pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy, braku ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą, braku rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, braku natrysków do przemywania oczu na stanowisku pracy z mieszaniną żrącą. Stwierdzono nieprawidłowości dotyczące oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów chemicznych oraz nieprawidłowości związane z informacjami podanymi w kartach charakterystyki tj. brak informacji czy mieszanina spełnia kryteria PBT lub vPvB, błędnie podany identyfikator produktu, który w przypadku mieszaniny składa się m.in. z nazwy handlowej lub informacji o przeznaczeniu mieszaniny i powinien znaleźć się na etykiecie oraz w karcie charakterystyki oraz brak informacji o nominalnej ilości substancji bądź mieszaniny znajdującej się w opakowaniu jednostkowym.

W celu poprawy stanu bezpieczeństwa pracy zakłady stosowały środki ochrony osobistej – rękawice, fartuchy ochronne, maski, gogle, a także systemy ochrony zbiorowej, takie jak: wentylacja mechaniczna - stanowiskowa i ogólna. Równocześnie zakłady pracy wprowadzały hermetyzację procesów produkcyjnych, modernizację oraz sukcesywną wymianę maszyn i urządzeń w celu zmniejszenia emisji hałasu oraz substancji szkodliwych do środowiska pracy.

5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

W ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi w roku 2018 stwierdzono, że w kontakcie z nimi zatrudnionych było 57 osób, w tym 26 kobiet. Ogólnie w mieście Kaliszu w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym pozostaje 161 osób. W 2017 roku było tych osób 159.

5.1.5. Nadzór nad podmiotami leczniczymi stosującymi cytostatyki.

W ewidencji PSSE w Kaliszu w 2018 roku zarejestrowane były 3 podmioty lecznicze stosujące cytostatyki. (w 2017 roku były to 2 podmioty). W pomieszczeniach, w którym przygotowywane są leki cytostatyczne, zainstalowane są loże laminarne, w których filtry wymieniane są zgodnie z zaleceniami producenta.

5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

W roku sprawozdawczym na terenie miasta Kalisza przeprowadzono 12 kontroli w zakładach, w których istnieje potencjalne zagrożenie szkodliwymi czynnikami

biologicznymi, tj. w zakładach przetwórstwa spożywczego, oczyszczania miasta, w podmiotach leczniczych, w których występują czynniki biologiczne należące do 2 i 3 grupy zagrożenia: m.in. wirusy HBV, HCV i HIV. Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych było 1791 pracowników, co stanowi wzrost w porównaniu do 2017 roku o 89 osób.

5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi oraz w zakresie produkcji i stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono w Kaliszu 26 kontroli.

Kontrolą objęto następujące typy podmiotów: hurtownie oraz producentów i dystrybutorów produktów biobójczych, dystrybutorów środków ochrony roślin, producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin niebezpiecznych, a także zakłady o różnym profilu produkcji, stosujące w działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne.

Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz aktów wykonawczych do tej ustawy. Egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych spisów substancji i ich mieszanin, kart charakterystyki oraz opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem. Szczególną uwagę zwracano na stosowanie środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia, sprawdzano również warunki magazynowania substancji i mieszanin chemicznych.

Podczas kontroli pouczano pracodawców o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH). W czasie kontroli producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych szczególną uwagę zwracano na zawartość etykiety wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz kart charakterystyki w związku z wymogami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

Na terenie miasta Kalisza zarejestrowany był 1 producent i 1 importer produktów biobójczych, oraz 4 wprowadzających do obrotu prekursorsy kategorii 2 i 3. Ponadto zarejestrowanych było 4 producentów niebezpiecznych mieszanin chemicznych.

5.1.8. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2018 roku na terenie Kalisza nie funkcjonował żaden podmiot, który wprowadzałyby do obrotu środki zastępcze.

W roku sprawozdawczym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 16 decyzji w trybie art. 44c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii tj. w przedmiocie przypadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu środków zastępczych oraz 1 decyzję w trybie art. 52a ww. ustawy w sprawie kary pieniężnej w wysokości 80 000 zł za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w 2017 roku. Kwoty tej nie udało się w żadnym stopniu wyegzekwować.

Prowadzono bieżący monitoring pomieszczeń zlokalizowanych w miejscach usytuowania sklepów, które wcześniej wprowadzały do obrotu środki zastępcze.

Ponadto w 2018 roku z Prokuratury Rejonowej w Kaliszu oraz z Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu, Straży Granicznej w Świecku i Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sieradzu przekazano do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu łącznie 9 spraw dotyczących posiadania, wytwarzania bądź wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych celem przeprowadzenia odrębnego postępowania administracyjnego. W 2018 roku na podstawie informacji uzyskanych z Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. L. Perzyny w Kaliszu odnotowano 15 przypadków zatrucia środkami zastępczymi.

Sekcja Higieny Pracy w porozumieniu z Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia prowadziła działania profilaktyczne w związku z prowadzonym nadzorem nad środkami zastępczymi. W 2018 roku w ramach tych działań przeprowadzono 10 pogadanek i 1 szkolenie skierowane do dzieci i młodzieży, w których udział wzięło łącznie 705 uczestników.

5.2. Choroby zawodowe

W roku 2018 wydano 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej. Nie wydano natomiast decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Tab. 17 Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2016-2018

<i>Rodzaj stwierdzonych najczęściej chorób zawodowych</i>	<i>Rok</i>	<i>Liczba przypadków</i>
<i>Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wrażliwość 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczonym jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3,1 kHz</i>	2016	1
	2017	0
	2018	0
<i>Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy</i>	2016	1
	2017	0
	2018	0
<i>Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa</i>	2016	1
	2017	1
	2018	0
<i>Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat</i>	2016	0
	2017	1
	2018	1
<i>Choroby skóry</i>	2016	0
	2017	0
	2018	1

5.3. Podsumowanie

1. Duże zmiany w rejestracji podmiotów gospodarczych (likwidacja, powstawanie nowych) utrudnia ocenę narażenia na czynniki szkodliwe.
2. Ilość stwierdzonych chorób zawodowych w stosunku do roku 2017 utrzymuje się na tym samym poziomie. Nadal istotny problem stanowi udowodnienie zawodowego charakteru choroby, zwłaszcza w przypadku likwidacji zakładu pracy.
3. Kontynuowano nadzór nad substancjami i preparatami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi i środkami ochrony roślin. W wyniku

przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że pracodawcy podczas stosowania produktów chemicznych w coraz większym stopniu przestrzegają obowiązujące przepisy.

4. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad zakładami, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy. Wszyscy pracodawcy sporządzili ocenę ryzyka zawodowego uwzględniającego czynniki biologiczne.
5. W roku 2018 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu znalazło się o 4 obiekty więcej niż w roku poprzednim.
6. Liczba osób ekspozowanych na czynniki rakotwórcze lub mutagenne utrzymuje się na podobnym poziomie (159/161) w porównaniu z rokiem poprzednim.
7. Największą trudnością w działaniach Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w 2018 roku były sprawy dotyczące środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, których sprzedaż prowadzona jest w różnych miejscach, w różnym czasie przez osoby prywatne. W roku sprawozdawczym 2018 na terenie miasta Kalisza nie funkcjonował żaden sklep prowadzący sprzedaż środków zastępczych, co wskazuje, iż współpraca oraz podejmowane w tym zakresie wspólne działania Policji i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu przynoszą spodziewane efekty. Natomiast prowadzenie postępowań administracyjnych wobec osób prywatnych, na podstawie materiałów przekazanych przez organy ścigania nie przynosi spodziewanych efektów. Prokuratura Rejonowa w Kaliszu w toku prowadzonego postępowania opiera się przede wszystkim na opinii biegłego tj. laboratorium badającego zatrzymane produkty, które w świetle obowiązujących przepisów nie jest uprawnione do stwierdzania, czy badany produkt jest środkiem zastępczym. Należy podkreślić, że organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie są uprawnione do podejmowania czynności kontrolnych w mieszkaniach prywatnych, dlatego też mimo zmian wprowadzonych w sierpniu 2018 roku w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, w opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu wybór odpowiedzialności administracyjnej dla ukarania sprawców czynów zabronionych związanych z wytwarzaniem lub obrotem środkami zastępczymi wydaje się być z założenia błędny i powinien podlegać podobnie jak narkotyki lub nowe substancje psychoaktywne reżimowi prawa karnego

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi

W 2018 roku Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży obejmowała swym nadzorem następujące placówki oświatowo-wychowawcze na terenie miasta Kalisza:

Tab.20. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w roku 2018

Rodzaj placówki	Liczba placówek	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli
Żłobki i kluby dziecięce	11	587	16
Przedszkola	31	2959	38
Szkoły podstawowe	17	5582	26
Zespoły szkół	3	703	7
Szkoły policealne	1	28	1
Placówki letniego i zimowego wypoczynku (turnusy)	12	314	12
Inne(światlice, szkoły językowe, ośrodki wychowawcze, domy studenta)	8	299	8
Ogółem	83	10472	108

6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze znajdują się w budynkach przystosowanych na pobyt dzieci i młodzieży. Na ogólną liczbę 83 placówek skontrolowanych w 8 (9,6%) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-technicznych. Uchybienia dotyczyły: brudnych ścian i sufitów w pomieszczeniach do nauki, sanitariatach, salach gimnastycznych, klatkach schodowych, szatniach i korytarzach szkolnych; zacieków na suficie w sali gimnastycznej; zagrzybienia na ścianach w szatniach, pomieszczeniach sanitarnych; braku bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniach sanitarnych przy sali gimnastycznej; zniszczonych parkietów w salach zajęć; ubytków płytek ściennych i podłogowych w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów; zniszczonego parkietu w sali

gimnastycznej; braku osłon na grzejnikach c. o. w salach lekcyjnych itp. W 2018 roku na poprawę warunków sanitarno-technicznych w ww. placówkach wydano 10 decyzji administracyjnych.

W 2018 roku na terenie miasta Kalisza dopuszczono do użytkowania 4 nowe placówki, w tym: 1 przedszkole, 3 niepubliczne szkoły podstawowe. Wszystkie nowo oddane do użytku obiekty uzyskały pozytywną opinię sanitarną.

6.3. Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja

Na terenie miasta Kalisza wszystkie ww. placówki są skanalizowane i zwodociągowane. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczby uczniów przypadających na urządzenia sanitarne.

6.4. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 20 szkołach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że 12 szkół posiada sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym, 6 szkół posiada sale gimnastyczne pełnowymiarowe i sale rekreacyjno-zastępcze z zapleczem sanitarnym oraz 2 szkoły posiadają sale rekreacyjno-zastępcze bez zaplecza sanitarnego. Uczniowie 3 szkół korzystają także z hal sportowych. Zajęcia wychowania fizycznego odbywają się także na boiskach szkolnych. Dzieci i młodzież mają możliwość korzystania z innych form rekreacji w ramach zajęć wychowania fizycznego, takich jak: basen, siłownię.

6.5. Meble szkolne

Prawidłowe dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu dzieci i młodzieży ma istotny i zasadniczy wpływ na ich postawę i zdrowie. Właściwy dobór stanowiska pracy zapewnia nie tylko komfort przy pisaniu, czytaniu, lecz także zapobiega powstawaniu wad postawy. Ocenę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono w 8 przedszkolach (26 oddziałach). W sumie oceniono 456 stanowisk pracy przedszkolaków. Nieprawidłowości stwierdzono w 1 placówce (2 oddziałach) na 11 stanowiskach pracy. W celu usunięcia nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia.

6.6. Rozkłady zajęć szkolnych

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych pod kątem higieny pracy ucznia w 1 szkole (12 oddziałach). Stwierdzono niezgodne z zasadami higieny rozkłady

zajęć dydaktycznych w 7 oddziałach. Nieprawidłowości dotyczyły nierównomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia (zajęcia nie rozpoczynały się o stałej porze, różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia wynosiła 2 godziny i więcej). W celu wyeliminowania ww. nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia.

6.7. Dożywianie w szkołach

W 2018 roku skontrolowano 20 szkół pod względem prowadzenia dożywiania.

Rodzaj serwowanych w szkole posiłków przedstawia tabela 21

Tab. 21. Liczba i % dzieci korzystających z posiłków w roku 2018

Rodzaj posiłku	Liczba dzieci korzystających z posiłków		% ogólnej liczby dzieci w szkołach	
	2017	2018	2017	2018
pełne obiady	1291	876	17,15	13,94
ciepłe posiłki jednodaniowe	0	25	0	0,39
napój (herbata)	846	220	11,24	3,50
Ogółem	2137	1121	28,39	17,84

W 2018 roku w skontrolowanych szkołach z posiłków finansowanych przez MOPS i GOPS korzystało 401 uczniów.

6.8. Opieka medyczna

W 2018 roku skontrolowano 12 gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej, które funkcjonują w szkołach. Wszystkie ww. gabinety wyposażone są w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Podczas kontroli nie wniesiono uwag zarówno do stanu technicznego jak i sanitarnego.

6.9. Nadzór nad substancjami chemicznymi i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2018 roku oceniono realizację wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w 6 szkołach. Placówki posiadają spis znajdujących się na stanie niebezpiecznych substancji chemicznych oraz karty charakterystyki. Substancje chemiczne są oznakowane w sposób widoczny umożliwiający ich identyfikację, przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach. W pracowniach chemicznych znajdują się regulaminy

określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. W czasie kontroli nie stwierdzono przeterminowanych substancji i mieszanin chemicznych.

6.10. Nadzór nad szkołami wyższymi

W Kaliszu funkcjonują 2 uczelnie wyższe. W 2018 roku pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży nie prowadzili kontroli w szkołach wyższych.

6.11. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2018 roku na terenie miasta Kalisza skontrolowano 12 turnusów zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży zorganizowanych w formie półkolonii. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień. We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono uczestnikom wypoczynku prawidłowe warunki sanitarno-higieniczne. Nie odnotowano wypadków, zachorowań ani zatruc pokarmowych.

6.12. Podsumowanie

1. W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 10 decyzji administracyjnych na poprawę warunków sanitarno-technicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych.
2. Za stwierdzone uchybienia natury sanitarnej nałożono 6 mandatów karnych na sumę 600,00zł. Uchybienia dotyczyły: braku czystości i porządku w salach zajęć dla dzieci oraz w pomieszczeniach sanitarnych (2 przedszkola, 3 mandaty na sumę 300,00zł); braku czystości i porządku w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów, braku środków do utrzymania higieny osobistej uczniów (1 szkoła podstawowa, 3 mandaty na sumę 300,00zł).
3. Brak zróżnicowania w salach lekcyjnych mebli szkolnych (min. 3 rozmiary stolików i krzeseł) oraz brak nadzoru nauczycieli był główną przyczyną nieprawidłowego doboru stanowiska pracy ucznia.
4. Przyczyną nieprawidłowych rozkładów zajęć lekcyjnych było nieprzestrzeganie zasad higieny pracy ucznia.
5. Wypoczynek dzieci i młodzieży zorganizowany na terenie miasta Kalisza przebiegał bez zastrzeżeń.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

7.1. Zakres nadzoru sanitarnego

W 2018 roku w ewidencji zakładów żywnościowo-żywnieniowych w Kaliszu znajdowało się ogółem 1147 obiektów (w roku 2017 – 1060 obiektów):

- 122 obiekty produkcji żywności,
- 693 obiekty obrotu żywnością,
- 240 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 92 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

Liczba zewidencjonowanych obiektów w 2018 roku, w porównaniu z rokiem 2017 wzrosła o 87 zakładów. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 913 kontroli i rekontroli. Wystawiono 7 mandatów na łączną kwotę 1250 zł. W 2018 roku na jeden obiekt została wydana decyzja zakazująca wprowadzenie produktu do obrotu (lody z automatu o smaku śmietankowym w związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby *Enterobacteriaceae* w zbadanej próbce). Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań od producenta lodów decyzja ta została uchylona. Wydane również zostały 2 decyzje merytoryczne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień, co daje łącznie 4 decyzje merytoryczne.

Pobrano 397 próbek żywności i przedmiotów użytku, z czego 34 zakwestionowano. Zakwestionowanie prób dotyczyło nieprawidłowego znakowania artykułów spożywczych, zawartości azotanów, przekroczenia dopuszczalnej liczby *Enterobacteriaceae*, i *Bacillus cereus*, obecności pleśni i drożdży w temp. 25°C po 5 dobach inkubacji.

Tab. 22 Stan sanitarny obiektów wyrażony odsetkiem zakładów złych w latach 2016-2018.

ROK	Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym
2016	1,00
2017	1,00
2018	0,8

Na podstawie ww. danych liczbowych można by stwierdzić, że stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz przedmiotami użytku nieznacznie się poprawił

w stosunku do lat ubiegłych. Odsetek zakładów o złym stanie sanitarnym w 2018 roku wynosił 0,8 %.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, które wprowadzono do stosowania w 2004 roku z modyfikacjami w 2005 i 2006 r. oraz w 2014 r.

Tab. 23. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia w latach 2016-2018 wg MZ-48.

Obiekty	% obiektów niezgodnych z wymaganiami		
	2016	2017	2018
Automaty do lodów	0	0	0,77
Sklepy spożywcze	1,33	0,6	0
Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte	1,32	0,3	0,77

W 2018 roku nastąpiła znaczna poprawa w sklepach spożywczych, natomiast pogorszeniu uległ stan sanitarny automatów do lodów oraz zakładów żywienia zbiorowego - otwartego. Stan sanitarny w pozostałych grupach obiektów pozostaje na tym samym poziomie.

7.2. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów

7.2.1. Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte

W ewidencji na terenie Kalisza znajduje się 240 obiektów, w których przeprowadzono 122 kontrole i rekontrole. Ocenę zakładu niezgodnego z wymaganiami otrzymało 5 obiektów. Główne uchybienia to brak porządku i czystości w zakładzie, brak dokumentacji do celów sanitarno-epidemiologicznych, przeterminowane produkty. Na obiekty nałożono 3 mandaty na łączną kwotę 750 zł.

7.2.2. Sklepy spożywcze (z wyłączeniem super- i hipermarketów)

W 2018 roku, w związku z licznymi kontrolami i rekontrolami stan sanitarno – higieniczny sklepów spożywczych znacząco się poprawił.

Do badań laboratoryjnych w w/w obiektach pobrano 397 próbek środków spożywczych, z których 34 zakwestionowano, w tym również za nieprawidłowe znakowanie.

7.3. Stan sanitarny środków transportu żywności

W 2018 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu skontrolowały 59 środków transportu żywności. Większość obiektów obrotu żywnością dysponuje prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych.

Zakłady produkujące żywność posiadają na ogół własne środki transportu, pozytywnie zaopiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych.

7.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2018 roku laboratorium PSSE w Kaliszu i WSSE w Poznaniu zbadało ogółem 397 próbek krajowych środków spożywczych pobranych na terenie miasta Kalisza. Z przebadanych prób 34 zostały zakwestionowane.

Tab. 24. Jakość zdrowotna środków spożywczych w latach 2016-2018

ROK	Próbki badanych środków spożywczych - RAZEM		W tym:	
	Ilość próbek zbadanych	% próbek zakwestionowanych	Krajowe	importowane
2016	420	8,1	420	0
2017	437	8,2	437	0
2018	397	8,6	396	1

Jak wynika z tabeli jakość zdrowotna środków spożywczych w 2018 roku w porównaniu z latami poprzednimi nieznacznie zmalała. Zwiększyła się liczba kwestionowanych próbek krajowych środków spożywczych w stosunku do roku poprzedniego. Przyczyny kwestionowania środków spożywczych to m.in.: obecność bakterii *Enterobacteriaceae*, obecność *Bacillus cereus* oraz niewłaściwe znakowanie środka spożywczego.

7.5. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF

Sekcja Higieny Żywnienia i Żywności i Przedmiotów Użytku bierze udział w systemie RASFF ds. zbierania i przekazywania informacji o niebezpiecznych produktach żywnościowych. W okresie roku sprawozdawczego, spośród 43 zgłoszeń jakie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu otrzymał z Krajowego Punktu Kontaktowego i od Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych, 31 dotyczyło obiektów z terenu miasta Kalisza. Zauważalny jest wzrost ilości zgłoszeń w systemie RASFF. Niektóre

zgłoszenia nie zostały potwierdzone, jak również wymagały dodatkowych badań laboratoryjnych w celu pełnego wyjaśnienia podejrzeń skażenia czy zanieczyszczenia produktów. Odnotować należy, coraz częstszy fakt posiadania przez podmioty zgłoszone w systemie RASFF, badań laboratoryjnych całkowicie sprzecznych z załączonymi do powiadomienia.

7.6. Jakość zdrowotna przedmiotów użytku

Na terenie Kalisza nie ma zakładów produkujących materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością. Nadzór nad przedmiotami użytku (opakowania do żywności) prowadzone były zgodnie z harmonogramem poboru próbek. Pobrano 5 próbek do badań w laboratorium WSSE w Poznaniu, z czego żadna nie była kwestionowana.

7.7. Ocena sposobu żywienia

W 2018 roku sposób żywienia oceniono w 38 obiektach, gdzie dokonano teoretycznej oceny jadłospisów, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W badaniach nad sposobem żywienia główny nacisk położono na żywienie dzieci i młodzieży. Wszystkie oceny wypadły pozytywnie i ich wyniki zostały omówione podczas kontroli.

7.8. Podsumowanie

1. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu jest zróżnicowany w poszczególnych grupach podmiotów żywnościowych.
2. Poprawa stanu sanitarno-technicznego nastąpiła w sklepach spożywczych, natomiast pogorszenie nastąpiło w obiektach żywienia zbiorowego otwartego oraz automatów do lodów. Pozostałe grupy obiektów zostały na tym samym poziomie.
3. Przeważająca większość przedsiębiorców branży spożywczej wdraża system jakości HACCP oraz Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) i Dobrą Praktykę Higieniczną (GHP).
4. W nadzorowanych obiektach (1147) przeprowadzono 913 kontroli i rekontroli. Wystawiono 7 mandatów na łączną kwotę 1250 zł. Na jeden obiekt została wydana

decyzja zakazująca wprowadzenie produktu do obrotu. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań decyzja ta została uchylona. Wydane również zostały 2 decyzje merytoryczne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień. We wszystkich przypadkach kontrole sprawdzające wypadły pomyślnie tzn. wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte.

5. Do badań pobrano 397 próbek żywności i przedmiotów użytku, z czego 34 zakwestionowano (obecność bakterii *Enterobacteriaceae*, *Bacillus cereus*, nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych, zawartość azotanów).
6. W 2018 roku dokonano 205 oględzin środków sprowadzanych z zagranicy oraz eksportowanych do innych krajów; jest to uwarunkowane specyfiką terenu i obecnością na terenie Kalisza Urzędu Celnego. Uchybień nie stwierdzono.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2018 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu wynikały przede wszystkim z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej, stanowiąc tym samym priorytetowe kierunki podejmowanych inicjatyw w promocji zdrowia środowiska lokalnego. Specjaliści ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali w szerokiej współpracy środowiskowej działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

W 2018 roku prowadzono szerokie działania informacyjno – edukacyjne dotyczące:

- poprawy nawyków żywieniowych oraz zwiększenia aktywności fizycznej,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ogółu społeczeństwa, zapobiegania paleniu tytoniu wśród uczniów, zmniejszenia narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu,
- wzmocnienia przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- przygotowania młodych ludzi oraz całego społeczeństwa w zakresie zapobiegania HIV/AIDS,
- wzrostu wiedzy na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego,
- zmniejszenia zawałów serca i udarów mózgu,
- profilaktyki raka piersi i raka szyjki macicy,
- profilaktyki grypy,
- bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku zimowego i letniego,
- promocji zdrowego stylu życia.

Przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Kaliszu aktywnie uczestniczyli w akcji promującej zdrowy styl życia „Zdrowy Kalisz”.

Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 37 575 osób.

W roku 2018 na terenie miasta Kalisza realizowano następujące programy zdrowotne i prowadzono akcje oraz kampanie społeczne:

1. realizacja krajowych programów edukacyjnych:

„*Moje Dziecko Idzie do Szkoły*” skierowany dla grup przedszkolnych (4,5,6,7-latki), uczniów klas „O”. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia oraz ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci rozpoczynających naukę w szkole poprzez:

- podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia,
- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych,
- zainteresowanie rodziców zdrowiem ich dzieci i czynnikami wpływającymi na jego zachowanie,
- przekonanie rodziców o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych w domu, środowisku szkolnym.

„Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest koordynatorem działań w ramach Narodowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce na lata 2014 – 2018, który został przyjęty przez Radę Ministrów 8 lipca 2014 r. W ramach profilaktyki palenia tytoniu Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Kaliszu podejmuje następujące zadania, w tym:

- „**CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS**” – program edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców lub opiekunów,
- „**NIE PAL PRZY MNIE, PROSZĘ**” – program edukacji antytytoniowej dla dzieci z klas I-III szkół podstawowych.

„*Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS*”, który określa politykę rządu w zakresie zapobiegania HIV/AIDS i zwalczania ich społecznych skutków. Głównymi zadaniami Krajowego Programu są: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS tj.: prowadzenie długofalowych programów profilaktyczno-edukacyjnych dla młodzieży, organizowanie uświadamiających kampanii medialnych, rozszerzanie sieci punktów wykonujących testy na obecność HIV z profesjonalnym poradnictwem, międzynarodowa wymiana doświadczeń w walce

z HIV/AIDS; poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki HIV, pomocy zakażonym HIV i chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi.

Projekt edukacyjny „Trzymaj Formę!” - inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu: promującym przyjemne, zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną. Program oparty jest na założeniu, że aktywny styl życia jest zdrowy, przyjemny, łatwo osiągalny i przystępny finansowo dla wszystkich niezależnie od wieku, płci i aktualnej sprawności fizycznej. Adresatami programu są uczniowie klas I – III gimnazjów, klas V – VI szkół podstawowych i ich rodzice.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” - celem projektu jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i środków zastępczych tzw. „dopalaczy” przez młodzież, a więc czynników, które mają zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie i mogą prowadzić do uzależnień.

Projekt edukacyjny „Wiem - nie biorę! Jestem bezpieczny” – celem projektu jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Działania informacyjno – edukacyjne kierowane są do kadry pedagogicznej i pielęgniarek środowiska szkolnego ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także do młodzieży, ich rodziców lub opiekunów.

Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok” – celem głównym programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, poprzez:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu,
- kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy,
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych pt. „Bieg po zdrowie” – głównym celem programu jest zapobieganie paleniu papierosów

wśród uczestników zajęć, zarówno obecnie jak i w przyszłości w ich dalszym życiu, a także ukazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu.

2. realizacja akcji i kampanii społecznych:

- obchody **Światowego Dnia Zdrowia** (7 kwietnia)
- obchody **Światowego Dnia bez Tytoniu** (31 maja)
- obchody **Światowego Dnia Rzucania Palenia** (trzeci czwartek listopada)
- obchody **Światowego Dnia AIDS** (1 grudnia)
- comiesięczny monitoring dotyczący sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowała i nadzorowała działania promujące zdrowie poprzez:

- szkolenia i narady dla uczestników reprezentujących różne instytucje i grupy zawodowe, a także szkolenia edukacyjne dla młodzieży szkolnej,
- poradnictwo metodyczne,
- dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych i pakietów edukacyjnych,
- wypożyczanie materiałów dydaktycznych,
- współpracę z pracownikami ds. promocji zdrowia w jednostkach samorządowych,
- wizytacje placówek ,
- wykorzystywanie inicjatyw lokalnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia,
- współpracę z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- monitoring i ewaluacja.

Na terenie miasta Kalisza w 2018 roku przeprowadzono 52 narady z 209 osobami, 37 szkoleń dla 500 osób, 49 wizytacje programowe placówek w tym 3 wizytacji szpitali, 48 wizytacji nieprogramowych, podczas których dokonano 114 ocen realizacji interwencji programowych:

- „Moje Dziecko idzie do szkoły” – 12,
- „Czyste powietrze wokół nas” - 24,
- „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce” – 16,
- „Nie pal przy mnie proszę” – 9,
- „Trzymaj formę !” – 9,

- „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS” – 14,
- „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” – 8,
- „Bieg po zdrowie” –7,
- „Wiem nie biorę, jestem bezpieczny” – 8,
- „Wybierz życie, pierwszy krok” – 7.
-

W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 11 547 materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki, płyty CD, ustniki) - 493 gadżetów (tj. worki sportowe, długopisy touch pen, opaski odblaskowe, odblaski, plecaki, długopisy, piłki dmuchane, pudełka życia, bidony, serduszka antystresowe, worki z nadrukiem).

8.1. Podsumowanie

1. Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej w szerokiej współpracy środowiskowej przy współudziale nauczycieli, liderów zdrowia oraz innych służb działających na terenie miasta.
2. W roku 2018 na terenie miasta Kalisza realizowano 10 programów zdrowotnych i prowadzono wiele akcji oraz kampanii społecznych.
3. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 37 575 osób.
4. W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 11 547 materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki, płyty CD, ustniki) – 493 gadżetów (tj. worki sportowe, długopisy touch pen, opaski odblaskowe, odblaski, plecaki, długopisy, piłki dmuchane, pudełka życia, bidony, serduszka antystresowe, worki z nadrukiem).

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu zadań Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Kaliszu należy w szczególności:

- opiniowanie miejscowych projektów planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.

Plany zagospodarowania przestrzennego są uzgadniane na podstawie prognozy skutków wpływu ustaleń planu na środowisko i zdrowie ludzi. W omawianym okresie uzgodniono ogółem 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenu.

Uzgodniono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów pod zabudowę jednorodzinną mieszkaniową, mieszkaniową wielorodzinną, usługową i przemysłową (Kalisz, ul. Tylna; Kalisz ul. Kmieca i Torowa; Kalisz ul. Dobrzecka – Podmiejska; ul. Kalisz, Cicha – Prosta; Teren Rypinek II; Tereny Przydworcowe - cz. III; budynki mieszkalne nad rzeką Swędrnią; Kalisz, ul. Dobrzecka- Podmiejska – II).

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono 5 zakresów i stopni szczegółowości informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Kalisz, ul. Biskupiecka i Dobrzecka; Kalisz, ul. Poligonowa; Kalisz, ul. Piaszczyzna – Wiosenna; budynki mieszkalne nad rz. Swędrnią; Kalisz, ul. Długa i Szeroka).

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.) przywołuje Państwową Inspekcję Sanitarną do uzgadniania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu jest obligatoryjne oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może nie być wymagane.

W związku z planowanymi inwestycjami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko wydano 1 opinię sanitarną o konieczności wykonania raportu na środowisko i jego zakresu (stacja paliw, Kalisz ul. Częstochowska).

W 10 przypadkach odstąpiono od konieczności sporządzenia raportu dla planowanych inwestycji (budynek biurowo-socjalny, Kalisz ul. Zachodnia; punkt przetwarzania odpadów dokumentacji archiwalnej, Kalisz ul. Pułaskiego; budynek wielopoziomowy garażowy, Kalisz, ul. Stawiszyńska; 2 hale przemysłowe, Kalisz, ul. Noskowskiego, ul. Metalowców; stacja paliw, Kalisz, ul. Inwestorska; regulacja ciekłu wodnego Krępnica – Biskupice; ulica Szeroka z Łódzką; remont gazociągu, Kalisz – Ogrody, Piskorzewie, Majków; hala logistyczna Kalisz, ul. Metalowców; trzy zbiorniki retencyjne Winiary).

Opiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć takich jak: stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, zakładów utylizacji odpadów, obiektów handlowo-usługowych, zakładów pracy pozwala na poprawę warunków sanitarno-higienicznych na terenie miasta. Istotnym celem jest dążenie do zagwarantowania, aby projektowane obiekty w Kaliszu, w tym szczególnie przemysłowe nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludności.

W minionym roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uzgodnił 19 dokumentacji projektowych. Przeprowadzono 64 wizje lokalne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny uczestniczył 67 razy w oddaniu do użytku obiektów budowlanych. Były to następujące rodzaje obiektów: żywnościowe, lokale gastronomiczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, przedszkola, żłobek, gabinety lekarskie, oddziały szpitalne (np. Oddział Chorób Wewnętrznych i Oddział Ratunkowy Wojewódzkiego Szpitala w Kaliszu; sklep Dino, Kalisz ul. Korczak; salon samochodowy CITROEN, Kalisz ul. Wrocławska; przychodnia lekarska dla dzieci, Kalisz, ul. Asnyka; przychodnia lekarska, Kalisz ul. Boczna; budynek usług medycznych – rehabilitacja, Kalisz, ul. Częstochowska; restauracja Mc. Donalds, Kalisz, al. Wojska Polskiego; przedszkole i żłobek, Kalisz ul. Długosza; Niepubliczna Szkoła Podstawowa, Kalisz, Częstochowska; stacja kontroli pojazdów, Kalisz al. Wojska Polskiego; sklepy spożywcze „Żabka”, Kalisz ul. 3-go Maja i ul. Górnośląska; budynek biurowo-usługowy, Kalisz ul. Metalowców; budynek magazynowo - produkcyjny, Kalisz ul. Częstochowska).

X. WNIOSKI

Stan sanitarny miasta Kalisza należy ocenić jako zadawalający i niestanowiący bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców.

W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie grodzkim należy kontynuować następujące działania:

1. Prowadzić nadzór nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
2. Sprawować nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
3. Prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Wzmocnić nadzór nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
5. Wykonywać analizy mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
6. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
7. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.
8. Prowadzić nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
9. Przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
10. Sprawować nadzór nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
11. Sprawować nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
12. Realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego.
13. Sprawować zapobiegawczy nadzór sanitarny pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy

realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powiatu grodzkiego.

14. Inicjować zadania w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z potrzebami społeczności lokalnych i aktualną sytuacją epidemiologiczną powiatu grodzkiego.
15. Kontynuować współpracę z wydziałami Urzędu Miasta, władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.